

ENTREEGEBIEDEN VAN BPL MIDDEN-DELFLAND

ANALYSE EN NADERE UITWERKING RECREATIE-OPGAVE BPL MIDDEN-DELFLAND

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding

2. WAAROM

2.1 De urgentie en aanpak van de recreatieopgave	6
--	---

3. WAT

3.1 Definitie entreegebieden en poorten	12
3.2 Ruimtelijke analyse	14
3.3 Vraag en aanbod	23

4. HOE

4.1 Inzetten op vier entreegebieden ²⁷	
4.2 Ontwikkelrichting entreegebied Abtswoudse & Akerdijkse bos	28
4.3 Ontwikkelrichting entreegebied Schipluiden	33
4.4 Ontwikkelrichting entreegebied Schieknoop	38
4.5 Ontwikkelrichting entreegebied Maasland	43

5. En nu verder

Bronnenlijst	50
--------------	----

Bijlagen

zie aparte pdf-documenten

I	Folders van de entreegebieden
II	Exceltabel van de Actielijst
III	Achtergronddocument Ruimtelijke analyse
IV	Achtergronddocument Quickscan vraag en aanbod

1. Inleiding

Aanleiding

De Landschapstafel Bijzonder Provinciaal Landschap Midden-Delfland (BPL Midden-Delfland) heeft besloten de recreatieopgave uit te werken. Eén van de acht programmadoelen van het [Uitvoeringsprogramma BPL Midden-Delfland](#) (maart 2023) is namelijk het accommoderen van de recreatievraag met respect voor het landschap.

Om grip te krijgen op deze recreatieopgave is de urgentie en aanpak in 2023 in beeld gebracht (de zogenoemde “waarom”-vraag). Dit is gedaan door Bureau BUITEN en Urban Synergy. Met voorliggend document worden de hierop volgende “wat” en “hoe”-vraag beantwoord, in beeld gebracht door Feddes/Olthof Landschapsarchitecten en Bureau BUITEN.

Scope

In dit traject is gefocust op de recreatieopgave van vier entreegebieden in BPL Midden-Delfland. Hiervoor is gekozen omdat dit het meest substantieel bijdraagt aan de urgentie van de recreatieopgave: het ontwikkelen van herkenbare bestemmingen waar iets te doen en te beleven is. Door deze entreegebieden verder te ontwikkelen en vindbaar te maken, wordt de recreatiedruk opgevangen waar het kan en wordt het bestaande recreatief aanbod benut. Tevens kunnen

daardoor de kwetsbare delen van BPL Midden-Delfland worden ontzien van intensieve recreatie.

Ter verduidelijking: de recreatieopgave voor BPL Midden-Delfland is uiteraard groter dan alleen de vier entreegebieden. Deze opgave wordt echter niet verder uitgewerkt in dit document. Maar natuurlijk bedienen de entreegebieden bij Schipluiden, Abtswoudse & Ackerdijkse bos, Schieknoop en Maasland ook de recreatiebehoefte van inwoners en omwonenden van de overige delen van het BPL.

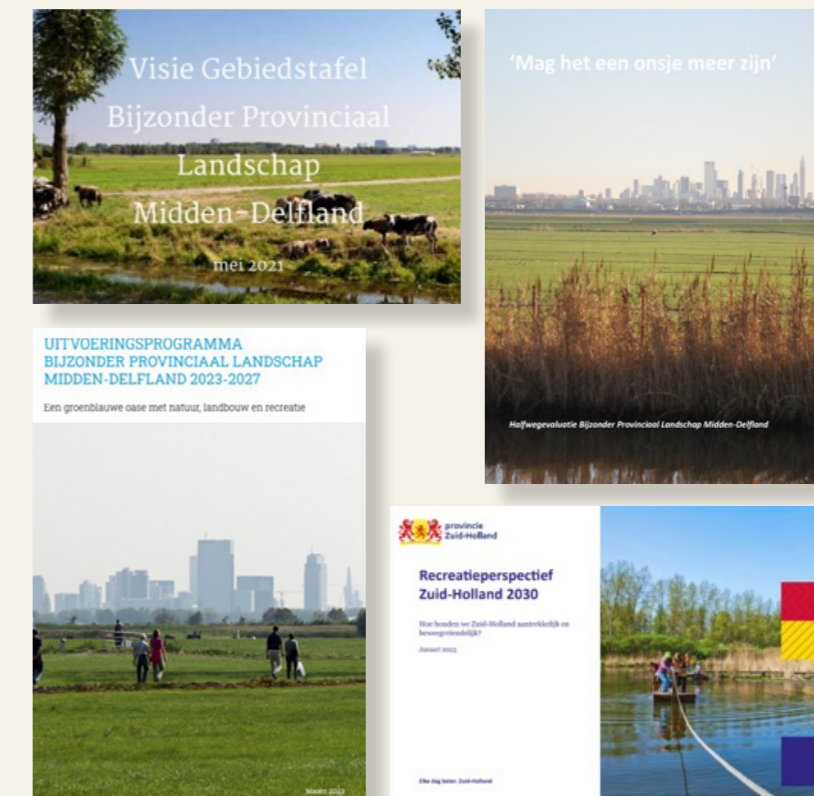
Resultaat

In dit document wordt een ontwikkelingsperspectief geschetst dat per entreegebied een ontwikkelrichting presenteert dat als leidraad dient voor bestuurlijk handelen. Dit document geeft inzicht in de huidige situatie van de entreegebieden, welk aanbod hier (beter) zou aansluiten op de vraag van bezoekers en welke maatregelen kunnen bijdragen aan het vergroten van de opvangcapaciteit in de entreegebieden en daarmee van BPL Midden-Delfland als geheel. Het resultaat schetst een perspectief met mogelijke (ruimtelijke) maatregelen als vertrekpunt voor verdere uitwerking in projecten en/of een gebiedsgerichte aanpak, waarbij ook participatie georganiseerd kan worden.

Wat ging hieraan vooraf

Dit document bouwt voort op de al bestaande visie en het uitvoeringsprogramma van het BPL Midden-Delfland. Hierin zijn de ambities en doelen voor onder meer recreatie opgenomen. De volgende documenten zijn als input gebruikt:

- [Visie Gebiedstafel BPL Midden-Delfland](#), mei 2021
- [Halfweg-evaluatie BPL Midden-Delfland](#), februari 2022
- [Recreatieperspectief Zuid-Holland](#), januari 2023
- [Uitvoeringsprogramma BPL Midden-Delfland](#), met daarbij een [ontwikkelperspectief](#), maart 2023

Kaften input documenten (zie opsomming erboven)

Leeswijzer

Dit document start in Hoofdstuk 2 met een bondige samenvatting van de “waarom”-vraag: de urgentie en aanpak van de recreatieopgave (voor wie en waarom). Hier wordt ook uitgelegd waarom er wordt gefocust op vier entreegebieden en welke dit zijn.

Hoofdstuk 3 gaat in op de “wat”-vraag: wat is er nodig in de entreegebieden om de recreatieopgave aan te pakken. Het hoofdstuk start met het definiëren van een ‘entreegebied’. Vervolgens laten de ruimtelijke analyse en de quickscan analyse naar vraag en aanbod (bijlage IV) zien welke kwaliteiten, knelpunten en kansen er voor de entreegebieden liggen.

Hoofdstuk 4 beantwoordt de “hoe”-vraag: hoe gaan we inzetten op de entreegebieden om de recreatieopgave aan te pakken (hoe gaan we dat doen, met welke maatregelen). Per entreegebied wordt beschreven en verbeeld welke ruimtelijke maatregelen nodig zijn en hoe kan worden gewerkt aan de bekendheid van de gebieden. Dit alles om het recreatief gebruik en de ruimtelijke samenhang van de entreegebieden te versterken. Per entreegebied worden de essentiële projecten en quickwins geduid, plus suggesties voor een 'aanjager' per entreegebied.

Het document sluit af met een blik vooruit, hoe nu verder met de aanzet voor maatregelen (projecten, wensen, ideeën) die in dit document gegeven is?

Impressie van de entreegebieden nu, met de klok mee: Maasland, Schipluiden, Schieknoop, Abtswoudse & Ackerdijkse bos

2. WAAROM

2.1 De urgentie en aanpak van de recreatieopgave

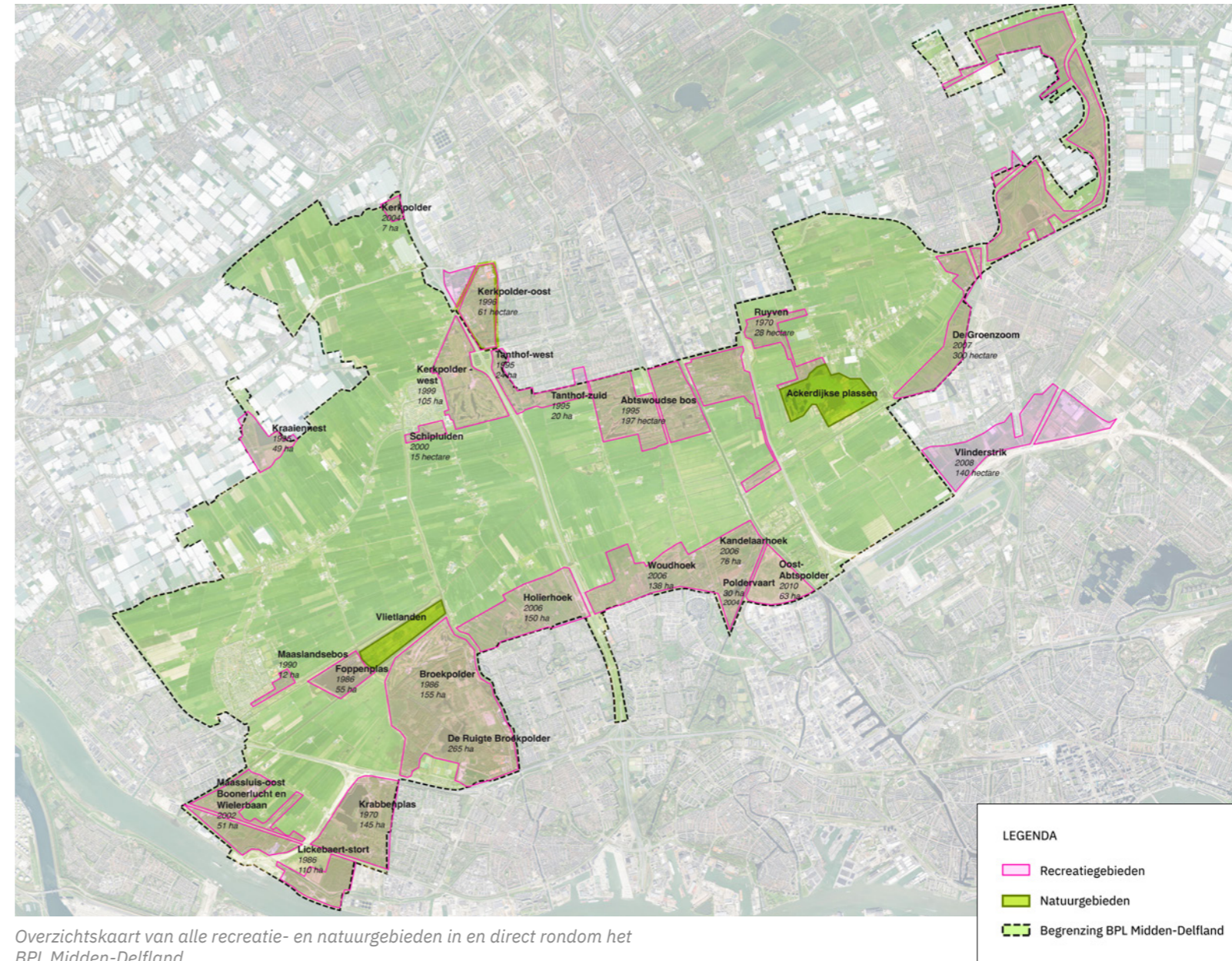

2.1 De urgentie en aanpak van de recreatieopgave

Het aantal mensen dat het BPL Midden-Delfland opzoekt voor rust, ontspanning, sport en bewegen is gegroeid en zal de komende jaren verder toenemen. De steden rond het BPL verdichten in de komende jaren namelijk flink. Door deze verdichting neemt de hoeveelheid groen in de bebouwde omgeving verder af. Oftewel, de recreatiedruk vanuit de steden neemt toe en deze kan in de toekomst minder opgevangen worden in het stedelijk gebied.

Bewegen en recreëren in een groene omgeving is echter essentieel voor de fysieke en psychische gezondheid. Minder dan de helft van de Zuid-Hollanders voldoet aan de beweegrichtlijnen (Provincie Zuid-Holland, 2023). Het BPL Midden-Delfland is voor veel mensen in de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag de meest dichtstbijzijnde groen-blauwe recreatieruimte. Circa 26 recreatiegebieden bieden er mogelijkheden om te sporten, te bewegen en te ontspannen in het groen. Daarnaast is het BPL als geheel aantrekkelijk om te wandelen, fietsen en varen. Dit recreatie-aanbod kent echter een aantal vraagstukken:

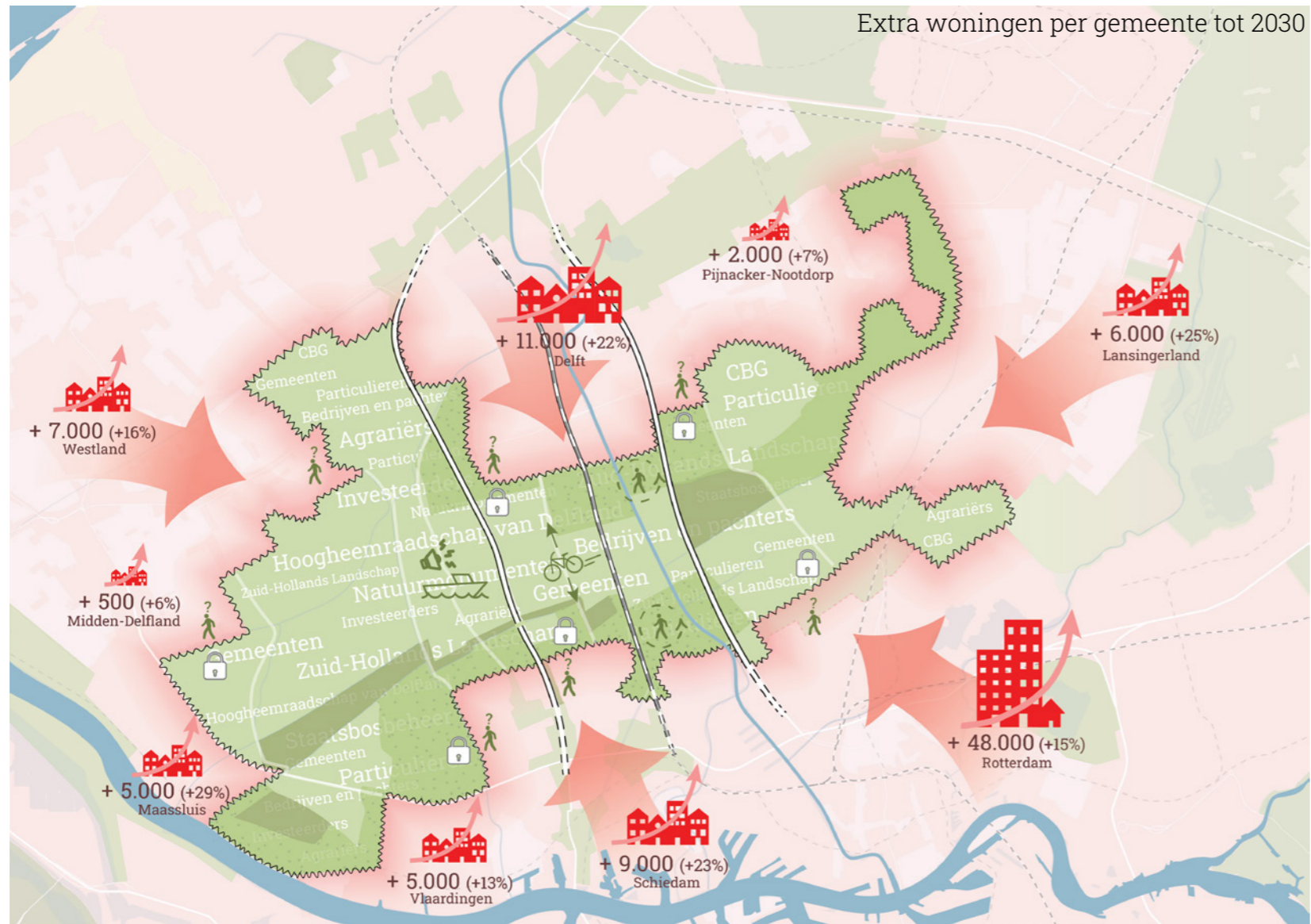
- Het huidige recreatie-aanbod sluit onvoldoende aan op de (veranderende) recreatiebehoeften. Er is per inwoner bovendien weinig aanbod
- De gebieden zijn matig toegankelijk en slecht bereikbaar door spoor, snelwegen en het ontbreken van oost-westverbindingen

Overzichtkaart van alle recreatie- en natuurgebieden in en direct rondom het BPL Midden-Delfland

Recreatie-opgave Midden-Delfland

- juni 2023 -

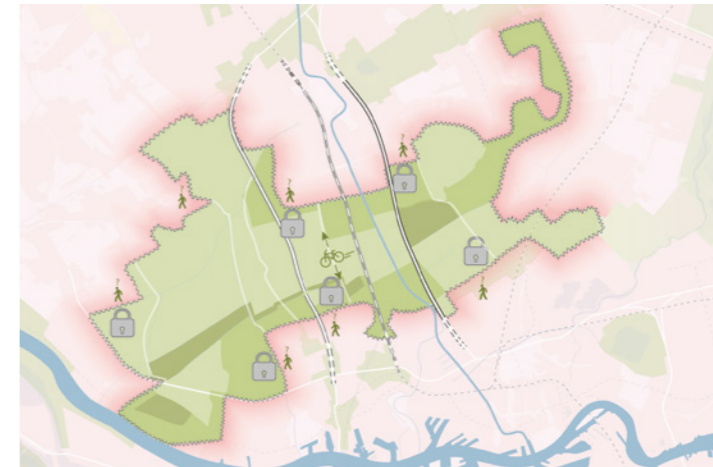

Waarom is de recreatie-opgave voor BPL Midden-Delfland urgent?

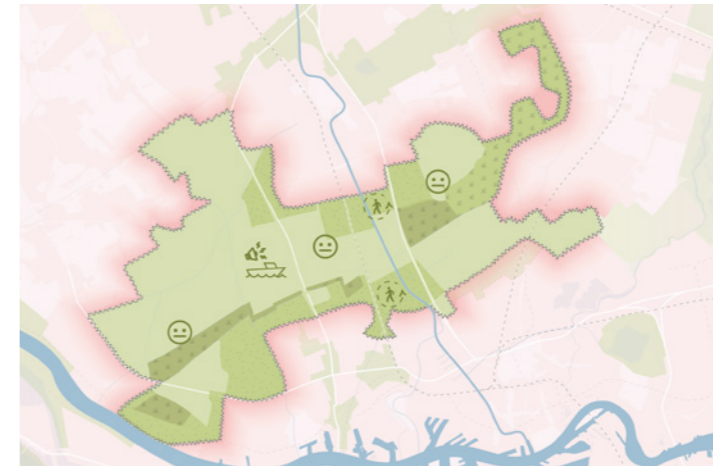
De dorpen en steden rond Bijzonder Provinciaal Landschap Midden-Delfland veranderen de komende jaren. De bouw van woningen zal nog sneller gaan. Met de toenemende verdichting in de steden, is groen met kwaliteit steeds belangrijker.

De behoefte aan rust, ruimte en recreatie neemt toe. Dit terwijl in de huidige situatie er al aanbod tekort is voor de inwoners in de regio. En het ontbreekt aan investeringsbudget om recreatief groen met kwaliteit te realiseren en toekomstbestendig te beheren. (Bron: ALTERRA PBL, 2008, compendium voor de leefomgeving)

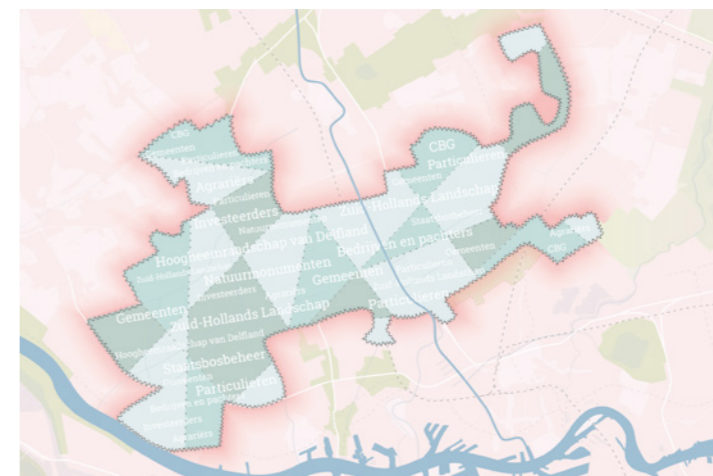
Vraagstukken recreatie Midden-Delfland

Matige toegankelijkheid en bereikbaarheid regiobewoner en door spoor en snelwegen matige Oost-West verbinding.

Gebrek aan voldoende en aantrekkelijk recreatieaanbod.

Versnippering beheer en eigendom. Onvoldoende budget voor instandhouding en ontwikkeling recreatie.

Samenvattende kaarten vanuit rapport 'waarom-vraag' (Bureau BUITEN & Urban Synergy, 2023)

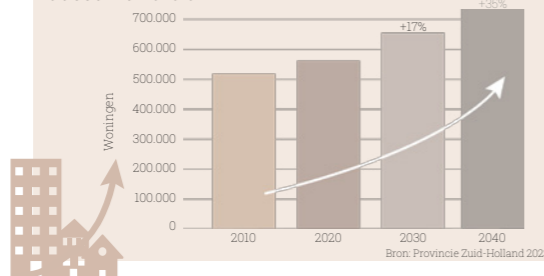
Recreatie-opgave Midden-Delfland

- juni 2023 -

Het recreatieve aanbod schiet tekort

Het aantal inwoners zal sterk toenemen terwijl de hoeveelheid groen afneemt

De hoeveelheid groen per inwoner neemt daardoor dubbel zo hard af.

Inwoners van de MRDH, hebben de minste hoeveelheid groen per inwoner van Nederland

Bestaande gebieden voor intensieve recreatie worden onvoldoende benut

- De gebieden zijn slecht bereikbaar
- Het aanbod is over het algemeen eenzijdig
- De waardering is lager dan gemiddeld in Zuid-Holland (bron: Kantar bezoekersonderzoek 2022)
- Het gebied is onbekend
- Het ene gebied is te druk, andere gebieden worden onderbenut.

Achtergrond en aanleiding

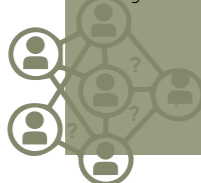
In 2017 is er een bidbook gemaakt en is Midden-Delfland aangewezen als Bijzonder Provinciaal Landschap. Eén van de ontwikkelopdrachten was de versterking van de stedelijke context. In 2021 is een gezamenlijke visie opgesteld, recreatie is daarin één van de vijf thema's. De Halfwegevaluatie (2022) gaf echter aan dat de stedelijke context nog onvoldoende in beeld is. Daarom is de recreatie-opgave in het Uitvoeringsprogramma (2023) opgenomen als prioritair project.

Samen staan we sterk

Versnippering in eigendom en beheer

Enkel voor de recreatie- en natuurgebieden zijn er al 10 verschillende eigenaren. Dan zijn er ook de verschillende gemeenten, agrariërs en andere grondeigenaren.

- Geen enkele organisatie is kartrekker voor ontwikkeling van recreatie.
- Inwoners en recreanten zien geen gemeentegrenzen. Samenwerking is nodig.

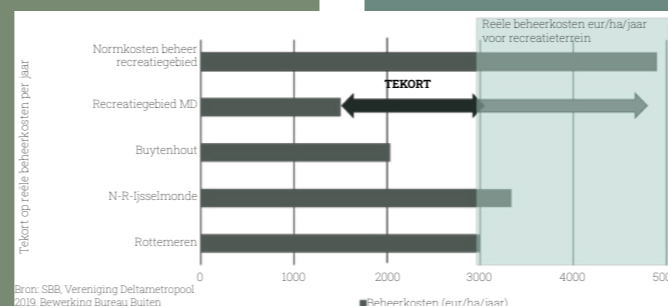

Te lage beheerbudgetten en geen investeringsbudget

De beheerbudgetten zijn voor een deel van de recreatiegebieden veel lager dan de normkosten en daardoor te laag om ze schoon, heel en veilig te houden.

Vorm en inhoud geven aan de recreatie-vraag

De visie voor het BPL heeft ambitie op recreatie en bekendheid. Dit moet in het uitvoeringsprogramma meer vorm en inhoud krijgen.

Kwaliteitsverbetering is urgent en levert veel op

Recreatie is brede welvaart

Kwalitatief goede groengebieden, ook bij de directe burens, maakt Midden-Delfland en de eigen gemeente aantrekkelijker en duurzamer:

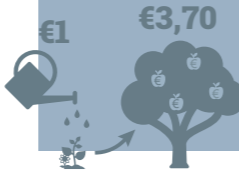
- Stimuleert tot meer beweging
- Gezondere inwoners
- Hogere vastgoedwaarde
- Beter vestigingsklimaat
- Klimaatbestendig: verkoeling en vasthouden van water

Groene recreatie levert veel op

Elke Euro die in groen wordt geïnvesteerd, levert 3,7 euro op, vooral in de vorm van gezondheidswinst, meer woongenot, CO2 reductie, een betere luchtkwaliteit en opwaardering natuurwaarden. (Bron: Groene baten Planner, RIVM)

Recreatie in Midden-Delfland biedt economische kansen voor agrariërs en inwoners gebied o.a. door aanbieden van streekproducten en arrangementen.

"Mag het een onsje meer zijn?"

- Door kwaliteitsverbetering neemt de betekenis van Midden-Delfland toe.
- De bestaande zonering is de basis voor ontwikkeling met meer intensieve recreatie aan de stadsranden.

Wat is nu nodig?

Maak een recreatieprogramma, in samenhang met andere opgaven waarin de ambitie op recreatie meer vorm en inhoud krijgt.

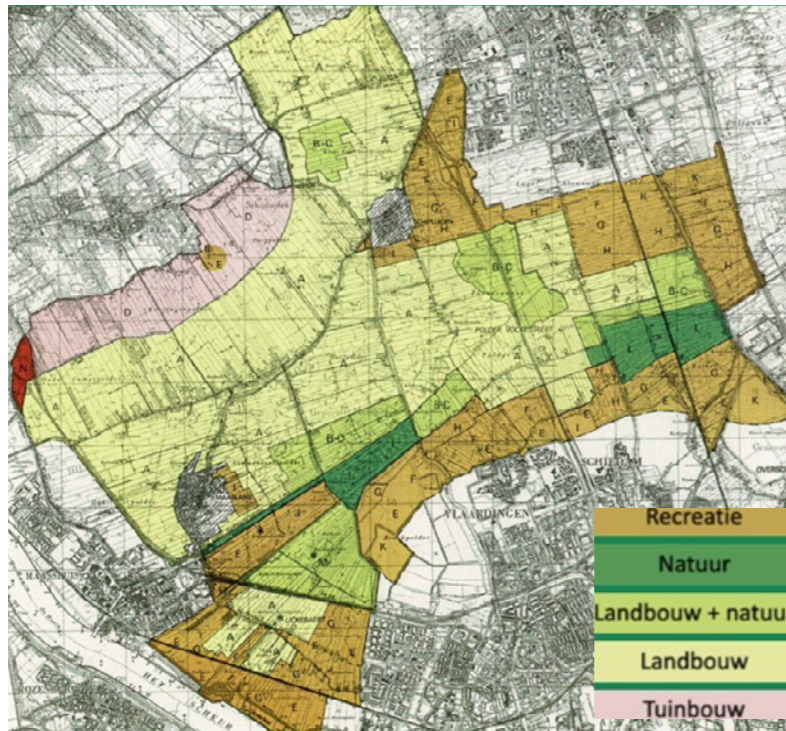
WAAROM

Infographic vanuit rapport 'waarom-vraag' (Bureau BUITEN & Urban Synergy, 2023)

Accommoderen recreatievraag met respect voor het landschap

Het verbeteren van de toegangspoorten tot BPL Midden-Delfland is een belangrijke actie in het realiseren van de recreatie-ambitie. Door in te zetten op de ontwikkeling van vier entreegebieden kan het BPL de bestaande ruimte voor recreatie optimaal benutten. De huidige zonering van gebieden met een hoofdfunctie landbouw, natuur of recreatie dient hierbij als basis. Deze structuur is ontstaan vanaf de jaren '70 en ontworpen om de kwetsbare natuur en het landschap van BPL Midden-Delfland te beschermen.

Zonering reconstructie Midden-Delfland 1989
(Uitvoeringsprogramma BPL-Midden-Delfland p.15)

De inzet op het verbeteren van entreegebieden

Belangrijke argumenten voor de inzet op de entreegebieden zijn:

- De entreegebieden dragen aanzienlijk bij aan extra voorzieningen voor recreatie en daarmee ook aan 'opvangcapaciteit';
- De inzet op de entreegebieden draagt bij aan spreiding het rustiger houden van andere (meer kwetsbare) gebieden;
- De entreegebieden liggen binnen bestaande recreatiegebieden en verspreid over het BPL. De ontwikkeling van de entreegebieden zorgt daarom voor optimale benutting van de bestaande gebieden;
- Door de inzet op meerdere entreegebieden, wordt de recreatieve druk verdeeld.

Bij de entreegebieden wordt de opvangcapaciteit voor recreatie vergroot door meer recreatievoorzieningen en een (verbeterde) ruimtelijke samenhang te realiseren vanuit landschappelijke kwaliteit. Voor de recreatievoorzieningen binnen de XL poorten is het belangrijk om een gevarieerd aanbod te realiseren dat beter aansluit op de recreatieve behoefte. Een vraag-aanbod kleuring met behulp van de [Leefstijlvinder](#) ligt hieraan ten grondslag.

Aansluiting op Recreatieperspectief Zuid-Holland

In 2023 presenteerde de Provincie het Recreatieperspectief Zuid-Holland 2030. Hierin beschrijft zij hoe een beweegvriendelijke leefomgeving bijdraagt aan een aantrekkelijk, gezond en leefbaar Zuid-Holland. De ambities zijn vertaald naar agendapunten binnen zes pijlers, de zogenaamde 'ver-thema's. Voor de in voorliggend document beschreven recreatieopgave van de entreegebieden van het BPL Midden-Delfland is met name het thema 'vernieuwen' (kwaliteitsverbetering van de gebieden en bestemmingen) en 'verbinden' (recreatief netwerk verbeteren en uitbreiden) van belang. Door vraag en aanbod beter op elkaar te laten aansluiten, met de Leefstijlvinder als onderliggende tool, kunnen de recreatiegebieden een kwaliteitsimpuls krijgen. Door de recreatievraag te koppelen aan de ruimtelijke inrichting en kwaliteiten van de gebieden, worden verbindingen versterkt. Het thema 'verweven' (recreatie verweven met andere functies en ruimtelijke opgaven) komt terug in de Actielijst van de ruimtelijke maatregelen, waar kansen worden aangegeven om te koppelen aan andere opgaven. 'Verzorgen' (beheer van gebieden, routes en bestemmingen) en 'vertellen' (onderzoek, monitoring, communicatie en participatie) zijn ook van belang, maar worden in dit rapport niet concreet uitgewerkt. De uitwerking van de ontwikkelrichting biedt hier wel inspiratie voor. Tot slot, 'vergroten' (nieuwe recreatieruimte) is nadrukkelijk niet aan de orde, omdat we inzetten op het opwaarderen van bestaande recreatiegebieden.

Waarom deze vier entreegebieden

Het kernteam heeft gekozen om voor vier entreegebieden de recreatieopgave in beeld te brengen en een ontwikkelperspectief uit te werken. De locaties van de vier entreegebieden zijn opgenomen in het ontwikkelperspectief bij het Uitvoeringsprogramma BPL Midden-Delfland 2023-2027, zie de kaart hiernaast. Het gaat om Schipluiden, Abtswoudse & Ackerdijkse bos, Schieknoop en Maasland. Deze vier entreegebieden zijn:

- Qua locatie geschikt om het BPL bereikbaar, aantrekkelijk en vindbaar te maken;
- Plekken waar de bestaande recreatieve kwaliteiten te versterken zijn;
- Gebieden waar een uitwisseling is tussen 'stedelijk' en 'landschappelijk'. Ze vormen als het ware de entrees naar het BPL en de kernen.

Belangrijk om te vermelden hierbij is dat ook in de andere gebieden van BPL Midden-Delfland en in het gebied ten oosten van de A13 een recreatieve opgave ligt (programmering, routes, zoning, bereikbaarheid).

Weliswaar kleinschalig en niet volgens de principes van de poortontwikkeling, maar wel aanwezig. Deze opgave wordt echter niet verder uitgewerkt in dit document.

Aanduiding van de locatie van de vier poorten van BPL Midden-Delfland: 'entreegebieden' t.b.v. het vergroten van de toegankelijkheid en de recreatiecapaciteit (Landschapstafel BPL, 2023)

3. WAT

3.1 Definitie entreegebieden

3.2 Ruimtelijke analyse

3.3 Vraag en aanbod

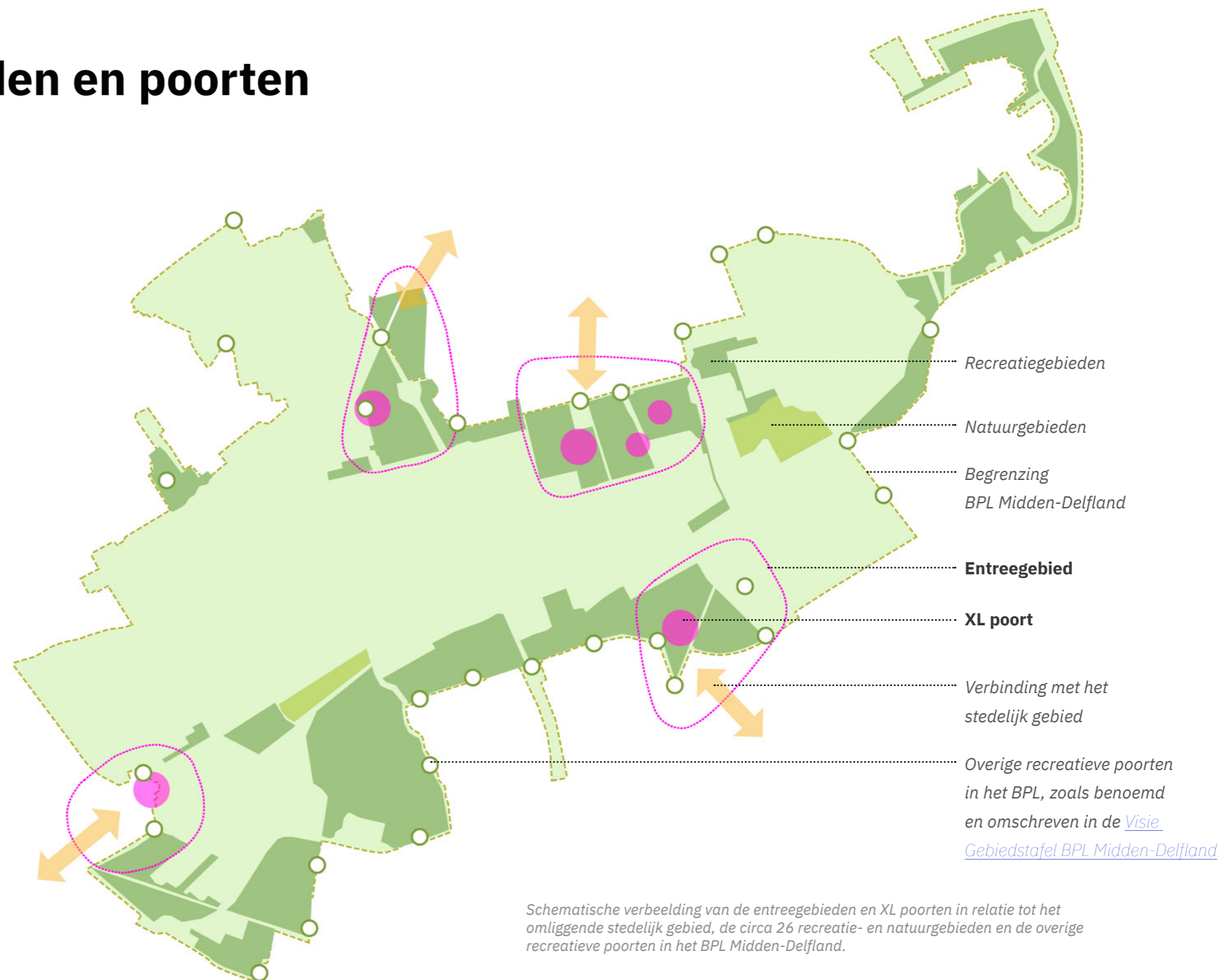

3.1 Definitie entreegebieden en poorten

De vier **entreegebieden** zijn weergegeven met roze lijnen op de kaart hiernaast. Dit zijn plekken met bestaande recreatieve kwaliteiten, waar een uitwisseling is tussen 'stedelijk' en 'landschappelijk'. Ze vormen strategisch gelegen entrees naar het BPL Midden-Delfland en zijn gebieden waar (aspecten van) het BPL Midden-Delfland beleefd kan worden. In en rond het BPL worden de entreegebieden gecompliceerd door andere natuur- en recreatiegebieden en recreatieve bestemmingen, zoals het Kraaijenest, Maasluise Poort, Broekpolder, De Tempel, Groenzoom en Belevenisboerderij Schieven.

De voorzieningen in een entreegebied concentreren zich in één of meer **XL poorten** (roze stippen op de kaart hiernaast). Dit zijn gebieden waar de recreatie het meest intensief zal zijn en waar tevens een relatief hoge padendichtheid aanwezig is. Daarbuiten verspreiden recreanten zich door het entreegebied, naar het aanbod dat bij hen past. Door de XL poorten te ontwikkelen als aantrekkelijke bestemmingen, kunnen in de entreegebieden veel mensen worden opgevangen, waardoor het op andere plekken in het BPL rustig(er) kan blijven.

Naast de poorten in de entreegebieden waar in dit document een ontwikkelrichting voor wordt geschetst, zijn er nog meer *recreatieve poorten* die verspreid in en rond het BPL Midden-Delfland liggen (groenwitte stippen op de kaart), zoals geduid

in de [Visie Gebiedstafel BPL Midden-Delfland](#), 2021. Deze poorten kunnen zowel kleinschalig als grootschalig (XL) van aard zijn en worden in dit document niet verder uitgewerkt.

Voorwaarden voor een goed functionerend entreegebied:

- **Het entreegebied heeft een eigen ruimtelijke identiteit**
Het entreegebied heeft een hoge belevingswaarde door een afwisseling van open, besloten en waterrijke delen die samen een aantrekkelijk landschap vormen. Op basis van dit ruimtelijk karakter en de ligging van het entreegebied in haar omgeving, heeft ieder entreegebied een onderscheidende identiteit. Binnen een entreegebied kunnen complementaire deelidentiteiten voorkomen op basis van verschillen in ruimtelijke accenten binnen de overkoepelende ruimtelijke identiteit.
- **Het entreegebied is goed verbonden en toegankelijk**
Bewoners van het omliggend stedelijk gebied en de omliggende kernen kunnen er gemakkelijk komen, bij voorkeur op de fiets, lopend of met het OV. Voor hun welzijn en gezondheid is het belangrijk dat zij kunnen recreëren en bewegen in een groene omgeving, dichtbij huis. Bij voorkeur zijn de routes tussen de woongebieden en entreegebieden onderdeel van de landschappelijke beleving van het BPL Midden-Delfland.

Binnen de entreegebieden nodigt een uitgebreid(er) aaneengesloten wandel- en fietsnetwerk uit om langer te verblijven. Dit netwerk slecht barrières en maakt het mogelijk om van hele entreegebied gebruik te maken. Verder zijn de entreegebieden onderling goed met elkaar verbonden, en met omliggende recreatiegebieden en (stads)parken. Zo ontstaat er een samenhangend recreatief gebied.

- **Het entreegebied heeft een gevarieerd recreatief programma**

In het entreegebied zijn, naast het uitgebreide padennetwerk, recreatieve voorzieningen aanwezig waardoor recreanten er een dagdeel kunnen verblijven. Het gebied heeft een hoge gebruikswaarde en aantrekkingskracht. Gebruikswaarde wordt bepaald door aanwezige basisvoorzieningen (paden, bankjes, horeca). Door onderscheidend dagrecreatief aanbod ontstaan extra aantrekkingskracht. De meeste voorzieningen zijn geconcentreerd in de XL poort(en) in het gebied en complementair daaraan zijn er enkele aanvullende voorzieningen verspreid over het entreegebied.

Voorwaarden voor een goed functionerende XL poort:

- **Een XL poort heeft een heldere profilering van het programma**

Iedere XL poort is een (regionale) recreatieve plek van bestemming. Afhankelijk van de ruimtelijke mogelijkheden die het landschap biedt (zie paragraaf 3.2) en het al aanwezige recreatieve aanbod (zie bijlage IV), heeft iedere XL poort een programmatische focus op één leefstijl (zie paragraaf 3.3 en bijlage IV voor de toelichting). Dat wil niet zeggen dat de betreffende poort voor andere leefstijlen onaantrekkelijk is, maar de focus ligt op één leefstijl. Het programma van een XL poort bestaat uit een recreatief netwerk van routes en een cluster van voorzieningen, waarbij de focus ligt op aantrekkelijkheid voor de gekozen leefstijl.

Om bovenstaande op orde te brengen in de entreegebieden en de XL poorten, moet het bestaande recreatief netwerk en programma van de entreegebieden verbeterd en/ of aangevuld worden. In het kader op de volgende pagina wordt samengevat wat er dan qua onderdelen in een entreegebied, dan wel XL poort aanwezig dient te zijn. Hoe dit precies vorm kan krijgen in ieder entreegebied, is uitgewerkt bij het beantwoorden van de "hoe-vraag", zie hoofdstuk 4.

Vaste onderdelen in een entreegebied:

 Eén of meerdere XL poorten op een ruimtelijk logische locatie binnen het entreegebied.

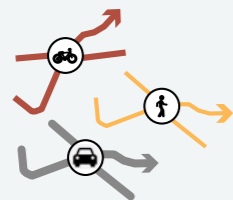
 Eenduidige beeldtaal waarmee een verwijzing kan worden gemaakt naar de identiteit van het gebied. Dit komt tot uiting bij bijvoorbeeld het welkomstbord en bij herkenbare en uniforme bewegwijzering. Ook kan dit terugkomen in de vormgeving van meubilair en paden.

OV-halte in de nabijheid, ten minste bereikbaar met de fiets. Bij voorkeur een bus-, trein-, tram- of metrostation dat doorontwikkeld is als Groene Halte, d.w.z. een bestaande openbaarvervoerhalte die het startpunt (of eindpunt) vormt van een wandeling of fietstocht in een natuur- en recreatiegebied. De halte is goed herkenbaar als Groene Halte. Er is een informatiepaneel met kaart en de wandelaar of fietser start er gemakkelijk met een bewegwijzerde wandel- of fietstocht.

Goede verbindingen met de omgeving:

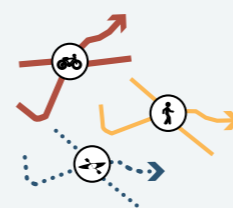
Goed vindbare, herkenbare en veilige routes tussen de woongebieden en de entreegebieden voor auto, fiets en wandelaar. Bij voorkeur zijn deze routes onderdeel van de landschappelijke beleving van het BPL Midden-Delfland.

Vaste onderdelen in een XL poort:

(Start van) **recreatieve routes**: hoofd- en themaroutes; vindbaar, herkenbaar, veilig; aansluitend op bestaand aanbod en passend bij de leefstijl(en). De aanwezigheid van routes over het water is afhankelijk van de landschappelijke karakteristiek van het entreegebied.

- *Wandelroutes* zoals ommetjes van 3, 5, 10km
- *Fietsroutes* geschikt voor fietsers van verschillende snelheden en bijvoorbeeld skaters
- *Vaarroutes* voor sloep/roeiboot, kano/SUP

Cluster van voorzieningen: aansluitend op de bestaande voorzieningen, ruimte maken voor nieuwe voorzieningen. Geef initiafnemers ruimte binnen de kaders van de ontwikkelrichting van de betreffende XL poort.

- *Horeca*/picknickplek*
- *Verhuur fiets/kano/boot*
- *Overig recreatief programma aansluitend op het bestaande aanbod en passend bij de gekozen leefstijl*
- *Parkeermogelijkheden voor auto en fiets*
- *Informatievoorziening*

* Vanwege de financiële haalbaarheid van het toevoegen van horeca, ligt de nadruk voor de ontwikkeling in de entreegebieden op de eenvoud daarvan. Het is belangrijk dat er in het entreegebied een plek is waar je een kopje koffie, thee of fris kan halen en er een toiletvoorziening is. Dit kan bijvoorbeeld een kiosk of (evt. seizoensgebonden) foodtruck zijn.

3.2 Ruimtelijke analyse

Deze paragraaf schetst de hoofdpunten van de verkenning van de huidige ruimtelijke situatie van de entreegebieden en hoe deze zich verhouden tot de stedelijke randen en de omliggende kernen, natuur- en recreatiegebieden. In Bijlage III is de complete Ruimtelijke analyse opgenomen met diverse kaartbeelden per entreegebied.

Water als drager van het landschap

De vier entreegebieden bevinden zich in en rond het open en rustig agrarisch landschap van BPL Midden-Delfland: een gebied met afwisselende natuurwaarden, dichtbij de stad. Pittoreske kernen karakteriseren het gebied, zoals Schipluiden en Maasland. Lange waterwegen lopen dwars door de entreegebieden en het tussengelegen gebied.

De waterwegen zijn herkenbare dragers van het landschap. Vanuit de entreegebieden beziën, vormen ze de voorbode voor de beleving van het BPL Midden-Delfland, waardoor deze potentie hebben als belangrijke recreatieve assen. Ze verbinden zowel de entreegebieden onderling, als de entreegebieden met de stedelijke omgeving, de dorpen en de andere natuur- en recreatiegebieden in de omgeving.

Illustratieve analysekaart 'Water als drager van het landschap' voor de ontwikkeling van de entreegebieden

Een impressie van het ruimtelijk karakter van het BPL Midden-Delfland als geheel, vanuit het perspectief van de recreant:

Door het hele gebied liggen nog smalle wegen over oude veenkades

Het BPL Midden-Delfland geeft een gevoel van weidsheid in de nabijheid van de stad, Rotterdam en Delft liggen altijd aan de horizon

In BPL Midden-Delfland liggen een aantal prachtige dorpen met pittoreske kernen, Maassluis is daar één van

Recreatiegebieden vormen half open en besloten plekken in het verder heel open landschap

Aan de randen van de recreatiegebieden opent zich het uitgestrekte BPL Midden-Delfland

In BPL Midden-Delfland liggen unieke parels, zoals het restaurant 'Op Hodenpij'

Waterwegen begeleiden je door het gebied van A naar B

Kerktorens zijn oriëntatie- en herkenningspunten door het hele gebied

Ieder entreegebied een eigen ruimtelijke identiteit

De entreegebieden kenmerken zich - net als de omliggende natuur- en recreatiegebieden - door een ruimtelijke afwisseling van open, waterrijke en beboste delen. Toch heeft ieder entreegebied een eigen ruimtelijke identiteit, welke bij het ontwikkelen van de entreegebieden versterkt kan worden.

- Entreegebied Schipluiden ontleent haar identiteit als 'historische parel' aan de aanwezigheid van de historische kern van Schipluiden, met haar pittoreske dorpsgezicht en voormalige kerk en buitenplaats Op Hodenpijl aan de Gaag.
- In Entreegebied Maasland wordt de identiteit in sterkere mate bepaald door het water in en nabij het gebied. Trekvaarten verbinden het entreegebied als 'waterparel' ook letterlijk met BPL Midden-Delfland, onder meer via de Foppenplas.
- Entreegebied Abtswoudse & Akerdijkse bos heeft een besloten karakter en kun je indentificeren als 'polderbos', wat contrasteert met het open landschap van BPL Midden-Delfland. Binnen het entreegebied heeft het Abtswoudse bos een sterk natuurlijk karakter en wordt het Akerdijkse bos meer cultureel gekarakteriseerd door de aanwezige kunst.
- Entreegebied Schieknoop is sterk afwisselend van karakter in open, besloten en waterrijke delen. Het entreegebied is een kleinschalige afspiegeling van het landschap van BPL Midden-Delfland, mede door de zichtbare verkavelingsstructuur. Het gebied onderscheidt zich van de andere entreegebieden door het rustige en natuurlijke karakter dat hier vanuit de stad het open landschap in gaat: 'van klein tot groot: natuur overal'.

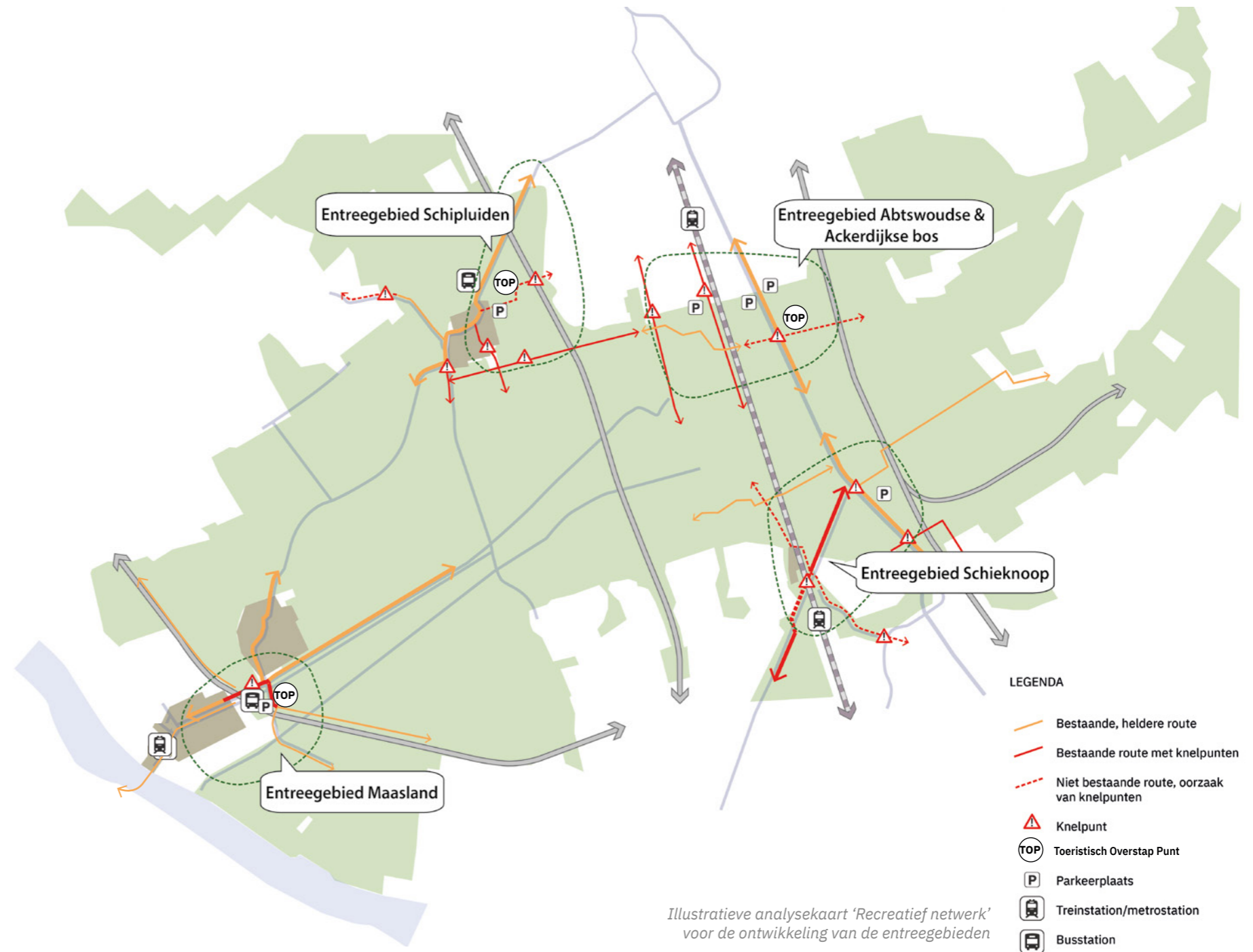
Recreatief netwerk

De entreegebieden zijn ruimtelijk gezien qua ligging en huidig netwerk kansrijk om goed aan te kunnen sluiten op omliggende natuur- en recreatiegebieden, (stads)parken en het BPL Midden-Delfland. Ook qua OV-bereikbaarheid is overall een OV-station in de nabijheid. Het recreatief verkeer volgt logische landschappelijke lijnen, zoals waterwegen en (dorps)linten. Echter regelmatig zijn er ontbrekende schakels en/of knelpunten op deze lijnen, bijvoorbeeld door barrières van waterwegen, spoor of snelweg. Ook zijn niet alle paden en wegen geschikt voor (een combinatie van) alle voorkomende recreatievormen, waardoor conflicten tussen weggebruikers ontstaan.

Voor de auto zijn er naast een aantal parkeerplaatsen in bijna alle entreegebieden ook Toeristische Overstappunten (TOP locaties) aanwezig. Deze liggen niet op ruimtelijk logische plekken en/of zijn niet optimaal aangesloten op het recreatief netwerk.

Voorbeeld van een knelpunt: de smalle Zuidkade tussen entreegebied Schipluiden en entreegebied Abtswoudse en Akerdijkse bos

Beperkt, onbekend en lastig vindbaar programma

Het relatief beperkte recreatief programma in de entreegebieden is niet goed bekend bij, dan wel niet goed vindbaar door bezoekers en omwonenden. Niet alle routes en voorzieningen zijn duidelijk aangegeven. Ook zorgt een ontbrekende ruimtelijke samenhang in de entreegebieden ervoor dat het soms lastig oriënteren is binnen een entreegebied. Sportvelden, golfbanen, ‘rommelzones’ en barrières door infrastructuur zorgen ervoor dat je een entreegebied beleefd als een aantal losliggende plekken. Dit leidt ertoe dat de opvangcapaciteit van het entreegebied als geheel niet optimaal is.

Het verbeteren van de ruimtelijke samenhang en de doorwaadbaarheid (toegankelijkheid) van de entreegebieden als geheel biedt kansen voor optimaler gebruik van het bestaande recreatief programma. Daarnaast ligt er veel potentie voor het opwaarderen van bestaande en het toevoegen van nieuwe voorzieningen door de samenwerking met lokale (bestaande en nieuwe) ondernemers op te zoeken.

Locatiefoto's van de entreegebieden, boven: grote delen van de entreegebieden zijn niet openbaar toegankelijk, zoals sportvelden en golfbanen; onder: entrees en parkeerplaatsen bij de recreatiegebieden zijn rommelig, onaantrekkelijk en afgelegen; tevens onduidelijke en sterk wisselende bebording.

Huidige situatie van de entreegebieden

Op de volgende pagina's wordt per entreegebied een beknopte samenvatting gegeven van de huidige kwaliteiten en aandachtspunten van het betreffende gebied. In Bijlage IV Ruimtelijke analyse is de huidige situatie per entreegebied uitgebreid uitgewerkt middels een aantal deelkaarten over de ruimtelijke karakteristiek, het netwerk en het programma.

Maasland

In entreegebied Maasland vormen de trekvaarten een sterk landschappelijk element. De lange rechte watergangen hebben potentie om als logische begeleiding te dienen voor recreanten om BPL Midden-Delfland te gaan verkennen. In het entreegebied zijn diverse barrières aanwezig: de snelweg, de watergangen en dominante infrastructuur voor auto's, fietsers en andere weggebruikers. Entreegebied Maasland is momenteel een onduidelijke ontvangstlocatie, hoewel het qua ligging wel een ideale schakel is tussen Maassluis en BPL Midden-Delfland. De bestaande horeca binnen het entreegebied ligt wat verder weg van de omringende natuur- en recreatiegebieden en is er niet met heldere routing aan verbonden, waardoor de samenhang daartussen ontbreekt.

Locatiefoto's huidige situatie entreegebied Maasland, met de klok mee: Noordvliet gezien vanaf Oude Veiling, Trekkadepad langs de Noordvliet ter hoogte van Maasland, infrastructuur nabij het busstation en huidige horeca, de TOP direct aan de weg met een karakteristiek zicht op BPL Midden-Delfland.

Schipluiden

In entreegebied Schipluiden is De Gaag een sterk landschappelijk element. Deze historische watergang is verbonden met de stad Delft en heeft mede daardoor potentie om als logische begeleiding voor recreanten te dienen om BPL Midden-Delfland te gaan verkennen.

De pittoreske kern van Schipluiden is herkenbaar en karakteristiek in en voor BPL Midden-Delfland. Het entreegebied kent echter ook veel losliggende in zichzelf gekeerde delen: ontoegankelijke groene ruimtes die monofunctioneel zijn, zoals sportvelden en de golfbaan.

Vanuit Schipluiden is het niet vanzelfsprekend om het gebied verder in te gaan. Fietsroutes bijvoorbeeld, zijn niet allemaal even duidelijk vindbaar. Daarnaast heeft bijvoorbeeld de Zuidkade als route veel potentie in het recreatieve netwerk, echter leidt de huidige inrichting van de weg tot conflicten tussen de verschillende typen weggebruikers. Komend vanaf de snelweg is de TOP-locatie moeilijk vindbaar en is er geen goede ontvangstplek voor diegenen die met de auto komen. In de bestaande groengebieden binnen het entreegebied is weinig recreatief programma aanwezig.

Locatiefoto's huidige situatie entreegebied Schipluiden, met de klok mee: De Gaag in het pittoreske Schipluiden, de golfbaan gezien vanaf het parkeerterrein van Voetbalvereniging Schipluiden, de Zuidkade gezien vanaf de Zouteveenseweg richting het oosten, en westen.

Abtswoudse & Akerdijkse bos

Entreegebied Abtswoudse & Akerdijkse bos heeft een duidelijk ander karakter dan de andere entreegebieden. Het heeft een eigen ontworpen identiteit als bosrijk recreatielandschap. Het Abtswoudse bos en Akerdijkse bos tonen daarin verschillen. Het Abtswoudse bos karakteriseert zich door een meer natuurlijke beleving, waar in het Akerdijkse bos de aanwezige kunst een belangrijk onderdeel van de beleving vormt. Beiden delen van het entreegebied worden van elkaar gescheiden door de open en waterrijke Schiezone, wat tevens een barriere is. Daarnaast zijn er in het entreegebied nog twee barrieres aanwezig: de snelweg en het spoor. De drie barrieres delen het entreegebied op in drie delen. Er zijn slechts enkele verbindingen binnen het entreegebied tussen de drie delen. In het entreegebied is het programma niet goed vindbaar en/of onbekend bij bezoekers en omwonenden. De verbindingen tussen Delft en het entreegebied zijn niet hoogwaardig.

Locatiefoto's huidige situatie entreegebied Abtswoudse & Akerdijkse bos, met de klok mee: doorkijkje in het Abtswoudse bos, kunstwerken in het Akerdijkse bos, smalle onderdoorgang onder het spoor, de Schie die tussen het Abtswoudse en Akerdijkse bos ligt.

Schieknoop

Entreegebied Schieknoop is ruimtelijk gezien een kleinschalige afspiegeling van het BPL Midden-Delfland. Het is een afwisselend gebied met open en besloten delen, (brede) watergangen, een waterplas en enkele doorzichten over het naastliggend agrarisch gebied. Binnen het entreegebied ligt een verzameling van verrassende plekken, welke overigens moeilijk bereikbaar zijn en waartussen lastig te bewegen is. In het entreegebied is weinig programma aanwezig.

Locatiefoto's huidige situatie entreegebied Schipluiden, met de klok mee: De Gaag in het pittoreske Schipluiden, de golbaan gezien vanaf het parkeerterrein van Voetbalvereniging Schipluiden, de Zuidkade gezien vanaf de Zouteveenseweg richting het oosten, en westen.

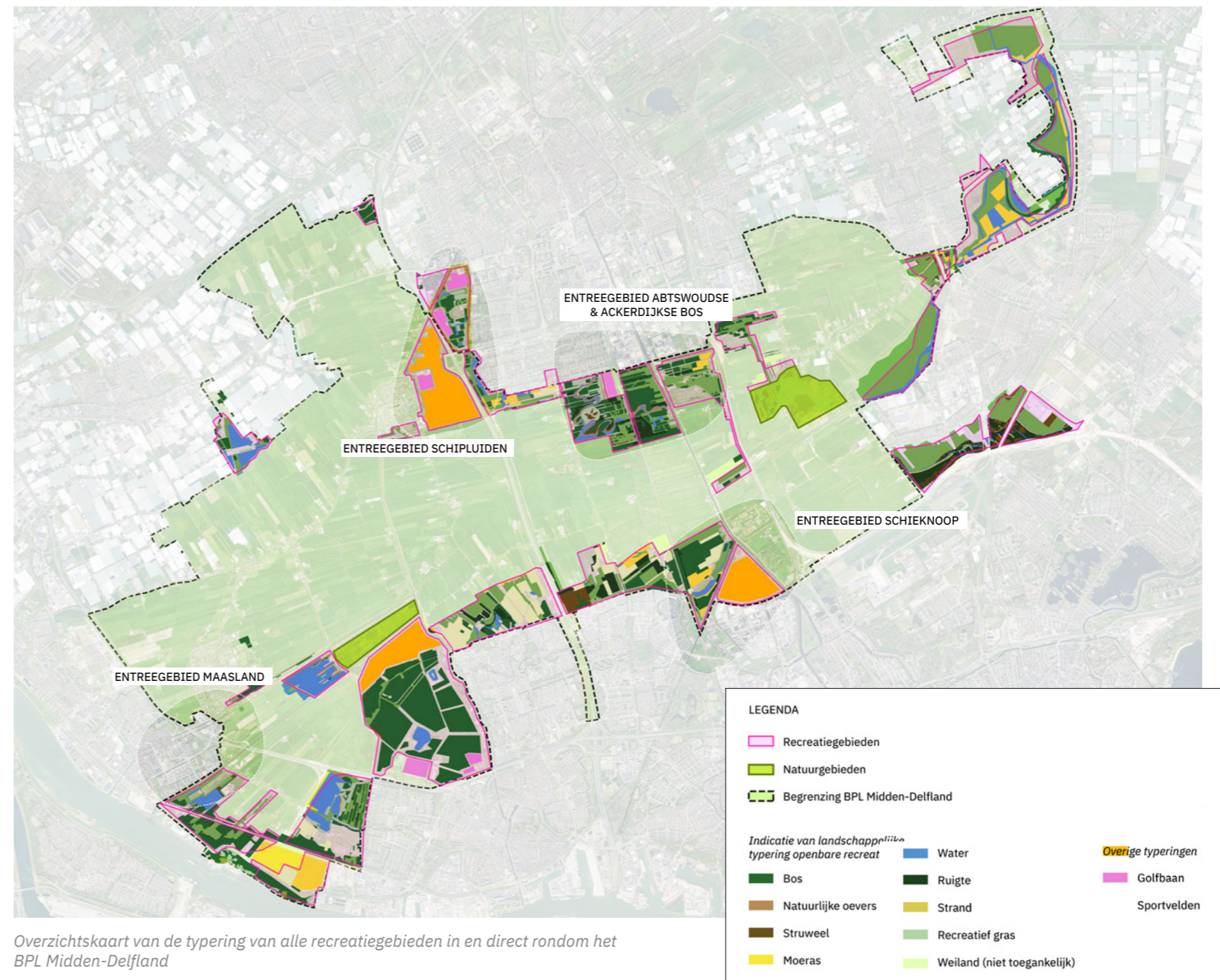
3.3 Vraag en aanbod

Huidig aanbod voor recreatie

Het BPL Midden-Delfland kent circa 26 recreatiegebieden. De recreatiegebieden liggen aan de randen van het BPL Midden-Delfland, op de overgang van bebouwing naar het landelijk gebied. De grootsten zijn enkele honderden hectares groot (Kerkpolder 250 hectare, Broekpolder 400 hectare, Groenzoom 560 hectare). De kleinste is het Woudse Bos (6 hectare). Zoals te zien op de kaart, zijn de gebieden over het algemeen waterrijk met moeras, rietvlaktes, plassen en natte natuur, maar er zijn ook enkele (jonge) polderbossen. Voorbeelden hiervan zijn Kerkpolder, Abtswoudse bos, Ackerdijkse Bos, Broekpolder, Poldervaart en Kandelaarshoek.

Een aanzienlijk deel van de gebieden heeft een opgave op het vlak van aantrekkelijkheid en kent beheerachterstanden. Verklaring hiervoor is naast het achterstallig onderhoud ook de veranderende vraag van recreanten door de jaren heen en de versnippering van het aanbod. Recreanten recreëren actiever en zoeken beleving en belevenis. Hierdoor is er meer behoefte aan voorzieningen en aan verbindingen tussen gebieden.

Hoewel de gebieden verspreid liggen aan de randen van BPL Midden-Delfland, ziet de recreant geen grenzen. Zij zien het BPL Midden-Delfland als één geheel met verschillende identiteiten.

Spreiding en druk van recreatie

In het onderzoek “Recreëren in het groen in Zuid-Holland” worden gebieden onderzocht op de hoeveelheid bezoeken per hectare per jaar. In dit onderzoek worden onder meer Groenzoom, Abtswoudse bos, Ackerdijkse bos, recreatiegebied Ruyven en Broekpolder onderzocht. Voor gebieden met als hoofdfunctie recreatie, wordt tussen de 5.000 en 10.000 bezoeken per hectare per jaar als veel gezien. Uit het onderzoek blijkt dat het aantal bezoeken per hectare voor de onderzochte gebieden in het BPL Midden-Delfland gemiddeld tot laag is:

- Groenzoom: 1.700-2.700 bezoeken per ha per jaar;
- Abtswoudse bos, Ackerdijkse bos en recreatiegebied Ruyven gezamenlijk: 3.000-4.500 bezoeken per ha per jaar;
- Broekpolder: 3.750-5.000 bezoeken per ha per jaar.

De conclusie hieruit is dat deze gebieden redelijk tot gemiddeld goed bezocht worden (vanaf 5.000 bezoeken is 'veel'). Echter, wanneer we in oogschouw nemen dat dit gebieden zijn met hoofdfunctie recreatie (in tegenstelling tot natuur- en recreatie, waar het onderzoek zich op focust), dan kan de bezoekersdruk als laag gekarakteriseerd worden.

Daarnaast komt uit het onderzoek naar voren dat de onderzochte gebieden onvoldoende aansluiten bij de recreatieve vraag. Dit terwijl - zoals aangegeven in hoofdstukken 1 en 2 - het beter opvangen van recreanten met de toekomstige stedelijke inbreidingen, een urgente opgave is.

Doelgroepenanalyse op basis van de Leefstijlvinder

De [Leefstijlvinder](#) is een manier om doelgroepen te segmenteren voor recreatie en vrije tijd. Naast demografische gegevens wordt ook gekeken naar psychologische en sociologische elementen. Hiermee ontstaat inzicht in behoeften en drijfveren, onder meer in relatie tot vrije tijd en vakantie. Er zijn 7 leefstijlen, elk met andere wensen en gedrag rondom hun vrije tijd en vakantie (zie bijlage IV voor een verdere toelichting per leefstijl). Ieder persoon heeft kenmerken van meerdere leefstijlen in zich, echter vrijwel altijd is één leefstijl dominant.

De figuur hiernaast laat het model van de leefstijlen zien, met daarin de opbouw van de leefstijlen voor de gemeenten rond het BPL Midden-Delfland. Alle leefstijlen zijn aanwezig in en rond het BPL, maar geografisch (per gemeente en per wijk) zijn er verschillen (in bijlage IV is een figuur opgenomen met de leefstijlen per gemeente).

Leefstijlvinder als tool voor bezoekersmanagement

De verschillende leefstijlen hebben verschillende voorkeuren. Door in te zetten op specifieke leefstijlen worden vraag en aanbod beter op elkaar afgestemd. Het bestaande aanbod wordt daardoor optimaal benut. De verdiepende Toolkit Natuurbeleving* geeft per leefstijl inzicht in het type natuur en landschap die zij aantrekkelijk vinden en wat zij het liefst in het groen doen. De Leefstijlvinder is hierbij een hulpmiddel om de kwaliteit van het aanbod in de regio te verhogen door beter aan te sluiten op de vraag. Daarnaast kan hiermee ook bijgedragen worden aan het sturen van bezoekers en het spreiden van de recreatiedruk. .

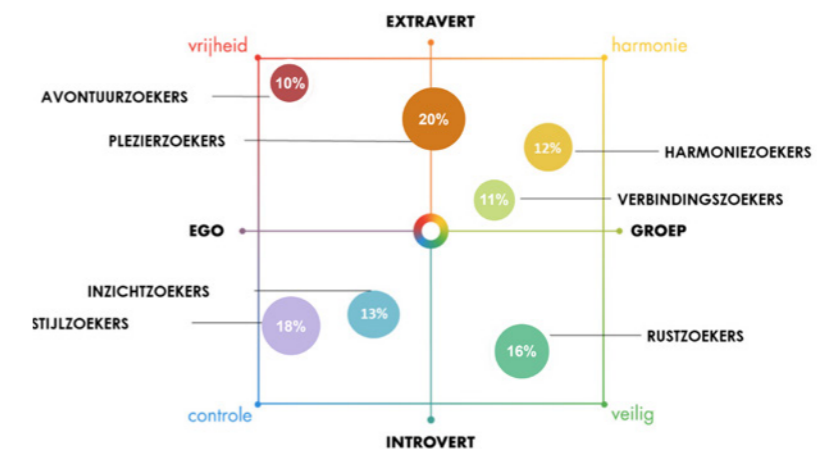

Diagram leefstijlen van huishoudens in de gemeenten rond BPL Midden-Delfland (o.b.v. Leefstijlvinder.nl, 2024)

*De Toolkit Natuurbeleving is in 2021 opgesteld door Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd, ZKA Leisure Consultants & Bureau Buhrs in samenwerking met MarketResponse.

Stappenplan: hoe komt het advies over de leefstijl tot stand?

Om een keuze te maken over de leefstijl die het beste past bij een poort, volgen wij een stappenplan (zie de figuur hieronder). We vertrekken vanuit de identiteit en het bestaande aanbod per gebied, en leggen dat naast de behoeften in de wijken direct rond de poort. Hierbij zorgen we ook voor een regionale balans. Hieronder zijn de conclusies per stap weergegeven. De volledige uitwerking per stap is opgenomen in bijlage IV.

Stap 0) Wat speelt er rondom het entreegebied, identiteit en landschap?

- De entreegebieden zijn ruimtelijk gezien qua ligging en huidig netwerk kansrijk om goed aan te kunnen sluiten op omliggende natuur- en recreatiegebieden, (stads)parken en het BPL Midden-Delfland. Ook qua OV-bereikbaarheid zijn OV-stations in de nabijheid.

- De identiteit en typering van de entreegebieden verschilt:
  - o Het Abtswoudse & Akerdijkse Bos heeft een besloten karakter;
  - o Schipluiden ontleent haar identiteit als historische parel;
  - o Schieknoop is sterk afwisselend qua karakter;
  - o De identiteit van Maasland wordt in sterke mate bepaald door het water.
- Bij de poorten zijn al voorzieningen aanwezig. We hebben in beeld gebracht voor welke leefstijl die nu al aantrekkelijk zijn.
- De entreegebieden kennen ook verschillende recreatieve opgaven.

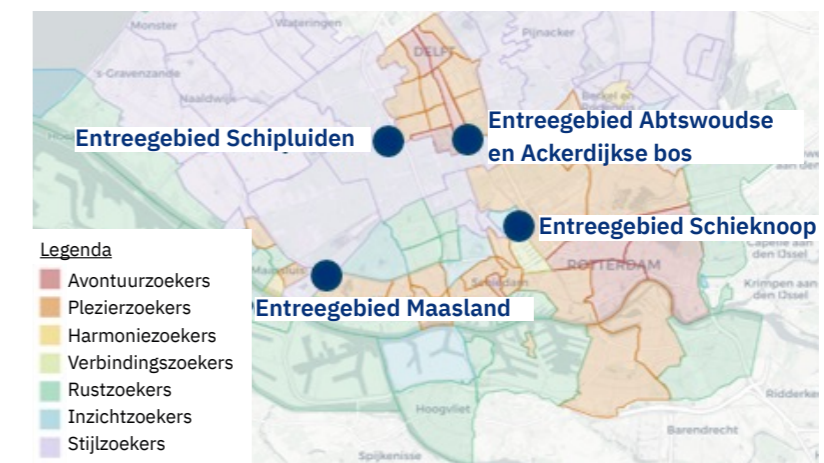
Stap 1) Vraag – welke leefstijlen hebben omwonenden?

De entreegebieden richten zich op de inwoners uit de omgeving. We kijken daarom naar de leefstijlgroepen die in de wijken en buurten direct rond de entreegebieden wonen (zie figuur hieronder voor de dominante leefstijl per wijk):

- **Abtswoudse & Akerdijkse Bos:**
Met name Plezierzoekers, Stijlzoekers en Avontuurzoekers.
- **Schipluiden:**
Met name Plezierzoekers, Stijlzoekers en Avontuurzoekers.
- **Schieknoop:**
Met name Plezierzoekers, Stijlzoekers, Rustzoekers en Inzichtzoekers.
- **Maasland:**
Met name Plezierzoekers, Stijlzoekers en Rustzoekers.

Samenvatting van het stappenplan om te komen tot het advies over de leefstijl

Dominante leefstijlen per wijk, aangrenzend op het BPL Midden-Delfland (Leefstijlvinder.nl, 2024)

Stap 2) Aanbod – welke leefstijlen passen er bij het BPL Midden-Delfland?

BPL Midden-Delfland is zo groot dat elke leefstijl hier een plekje zou moeten kunnen vinden. Echter, niet elke leefstijl past overal. De juiste recreant op de juiste plek zorgt voor een win-win: minder ongewenste druk in het gebied én een betere beleving voor de recreant. Dit is belangrijk omdat er in de toekomst (door de groei van het inwoneraantal) meer recreanten naar Midden-Delfland zullen komen.

De strategie voor Midden-Delfland om meer recreatie op te kunnen vangen zien we als volgt. De entreegebieden kunnen zo ingericht worden dat daar de Avontuur-, Plezier-, Harmonie- en Stijlzoekers opgevangen kunnen worden. Met name de Plezier-, Harmonie- en Stijlzoekers houden van verschillende typen voorzieningen en reuring.

In het volgende hoofdstuk (beantwoording van de "hoe-vraag") wordt per entreegebied een ontwikkelrichting gepresenteerd die ingaat op de wensen, voorkeuren en maatregelen die nodig zijn om de betreffende leefstijlen in de poorten te kunnen bedienen.

Stap 3) Bepalen ontwikkelingsfocus per poort

Dit deel beschrijft welke leefstijl per poort de passende doelgroep is. Vanuit regionaal perspectief is behoefte aan aanbod voor alle leefstijlen. Van hieruit hebben we gekeken wie waar het beste bediend kan worden in het BPL Midden-Delfland.

- **Abtswoudse & Ackerdijkse Bos:**
  - o Bezoekerscentrum: Harmoniezoekers
  - o Delflandhoeve: Avontuurzoekers
  - o Art Centre Delft: Inzichtzoekers.
- **Schipluiden:** Stijlzoekers.
- **Schieknoop:** Harmoniezoekers.
- **Maasland:** Stijlzoekers.

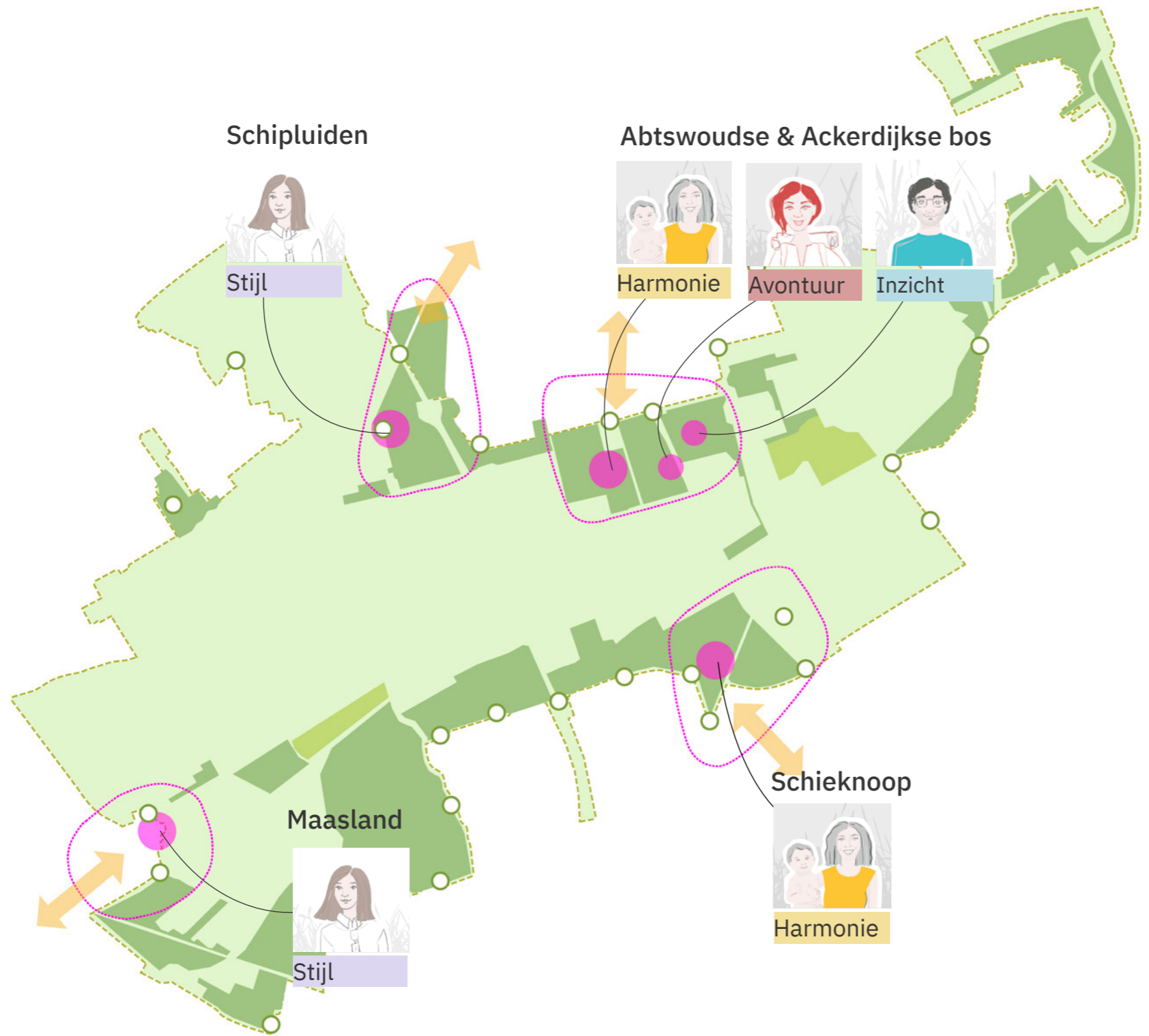
Stap 4) Hoe kunnen we de gewenste leefstijlen nog beter bedienen?

Voor de ontwikkeling van de poort en versterking van het recreatieve aanbod in de poort, hanteren we drie uitgangspunten

- Ten eerste is het belangrijk dat ontwikkeling gegrond is in de ruimtelijke kwaliteiten en identiteit van de poort. Er wordt verbeterd vanuit de bestaande identiteit, zodat nieuw recreatief aanbod dat versterkt in plaats van dat die 'los staat' van de plek.
- Ten tweede dient het recreatieve aanbod aan te sluiten op de recreatievraag van de inwoners rondom de poorten en de gekozen focusdoelgroep in het bijzonder.
- Ten derde is het belangrijk dat de entreegebieden beter geprofileerd worden, zodat ze gevonden worden. Deze laatste heeft als consequentie dat er één leefstijl is gekozen per poort om verder te ontwikkelen (zie ook figuur).

Hierdoor krijgen de entreegebieden in de toekomst een recreatief programma dat past bij het landschappelijk karakter van de entreegebieden, én elkaar aanvult, zie een samenvattend overzicht op de kaart op de volgende pagina.

Voor de complete quickscan analyse, inclusief wensen, voorkeuren en voorbeelden van maatregelen per poort kunt u terecht in bijlage IV Quikscan vraag en aanbod.

Overzicht van de Leefstijlen om op in te zetten in de entreegebieden van BPL Midden-Delfland.

4. HOE-VRAAG

- 4.1 Inzetten op vier entreegebieden
- 4.2 Ontwikkelrichting entreegebied Schipluiden
- 4.3 Ontwikkelrichting entreegebied Abtswoudse & Ackerdijkse bos
- 4.4 Ontwikkelrichting entreegebied Schieknoop
- 4.5 Ontwikkelrichting entreegebied Maasland

4.1 Inzetten op vier entreegebieden

Zoals beschreven bij het beantwoorden van de "waarom-vraag" (zie Hoofdstuk 2), wordt de opvangcapaciteit van het BPL Midden-Delfland vergroot door in te zetten op het doorontwikkelen van vier entreegebieden. Tevens kunnen daardoor de kwetsbare delen van BPL Midden-Delfland worden ontzien van intensieve recreatie. Bij het beantwoorden van de "wat-vraag" (zie Hoofdstuk 3) is de definitie van een entreegebied opgesteld. Daarbij is toegelicht hoe deze zich verhoudt tot de andere natuur- en recreatiegebieden, en hoe een focus op leefstijlen kan bijdragen aan het gericht verbeteren of toevoegen van het recreatieve aanbod.

Ruimtelijke maatregelen

Om de entreegebieden geschikt te maken voor verhoogd recreatief gebruik moeten er ruimtelijke maatregelen worden getroffen. Deze maatregelen gaan over het verbeteren en/of aanvullen van het bestaande netwerk en programma, passend bij de behoeften van de betreffende leefstijlen en passend bij het ruimtelijk karakter van het landschap. De ruimtelijke maatregelen gaan ook over het versterken van de landschappelijke beleving, bijvoorbeeld door barrières te slechten en bestaande of nieuwe routes landschappelijk in te passen.

De ruimtelijke maatregelen zijn per entreegebied uitgewerkt

in paragraaf 4.2 t/m 4.5. Een overzicht van alle maatregelen is opgenomen in Bijlage II Exceltabel van de Actielijst.

Werken aan de bekendheid van de entreegebieden

Door de vier entreegebieden een duidelijke signatuur te geven en complementair aan elkaar te maken, wordt BPL Midden-Delfland interessanter en aantrekkelijker voor een brede doelgroep. Het toekennen van een sterke identiteit aan ieder entreegebied helpt in het vergroten van de herkenbaarheid van de entreegebieden. Daarbij hoort ook het ontwikkelen van een eenduidige en herkenbare beeldtaal voor alle vier de entreegebieden.

Vier folders (zie Bijlage I en ter illustratie de kaften hiernaast) geven een sterk beeldende samenvatting van de ontwikkelrichting per entreegebied om partijen te enthousiasmeren om samen toe te werken naar aantrekkelijke en goed functionerende entreegebieden. De folders zijn tevens een aanzet voor het ontwikkelen van een marketing strategie voor de entreegebieden van BPL Midden-Delfland.

'Aanjagers'

Naast het nemen van de ruimtelijke maatregelen is het belangrijk om de entreegebieden recreatief op de kaart te zetten. Hiermee kan nu al gestart worden. Door een

(tijdelijke) activiteit in het gebied te initiëren, wordt het gebied bekender onder omwonenden en bezoekers. Hiermee wordt ook de dynamiek gestart voor het verder ontwikkelen van het entreegebied. Deze katalysator-activiteiten noemen we de 'aanjagers'.

Ter illustratie: de kaften van de vier enthousiasmerende folders over de ontwikkelrichting van de entreegebieden, zoals opgenomen in Bijlage I.

4.2 Ontwikkelrichting entreegebied Schipluiden

Ruimtelijke identiteit

Historische parel in BPL Midden-Delfland. Deze ruimtelijke identiteit kan versterkt worden bij het doorontwikkelen van het entreegebied.

Ontwikkelrichting

Entreegebied Schipluiden heeft een centrumfunctie voor het omringende landelijk gebied. Het lijkt alsof in het dorp de tijd heeft stilgestaan. De historische kern van Schipluiden heeft een grote aantrekkingskracht op recreanten die in de dorpse dependance van Op Hodenpijl genieten van een glas wijn en een goede maaltijd, of een trailrun doen in Kerkpolder. Dagjesmensen spreken gezellig samen met vrienden af om een boot te huren en het water op te gaan. Na de vaartocht gaan ze uiteten aan de Singel.

Entreegebied Schipluiden wordt veelzijdig, waar het oude Schipluiden uitnodigt om even te verblijven en vanuit daar de omgeving in te trekken.

De bestaande recreatiegebieden Kerkpolder Noord en Tanthof liggen binnen entreegebied Schipluiden, maar hebben hoofdzakelijk een lokale functie als uitloopgebieden voor de naastgelegen wijken. Deze gebieden functioneren niet expliciet als entreegebieden voor BPL Midden-Delfland - die functie wordt juist vervuld in de te ontwikkelen XL poort in Kerkpolder Zuid. Recreatiegebied Kerkpolder Noord is een fijn stadspark, waar buurtfuncties in combinatie met een sportief karakter bijdragen aan de wijk en de stad Delft.

Focus doelgroep voor XL poort: Stijlzoeker

Stijlzoekers zijn zelfverzekerde en doelgerichte recreanten. Harde werkers met ambitie en ondernemingsdrift treffen we hier vaak onder. Hun actieve en strevende levensstijl komt ook duidelijk naar voren in hun vrije tijd. In hun eigen woorden: 'Work hard, play hard'. Luxe en comfort is zeer belangrijk. En daarbij: het sociale gebeuren moet kloppen. Dus liever zoveel mogelijk Ons Soort Mensen, op dezelfde golflengte om zich heen. Goed voor je netwerk ook.. Vanaf het centrum van Schipluiden kan de Stijlzoeker makkelijk een golfbaan, horecagelegenheden en sportvelden bereiken.

Stijlzoeker

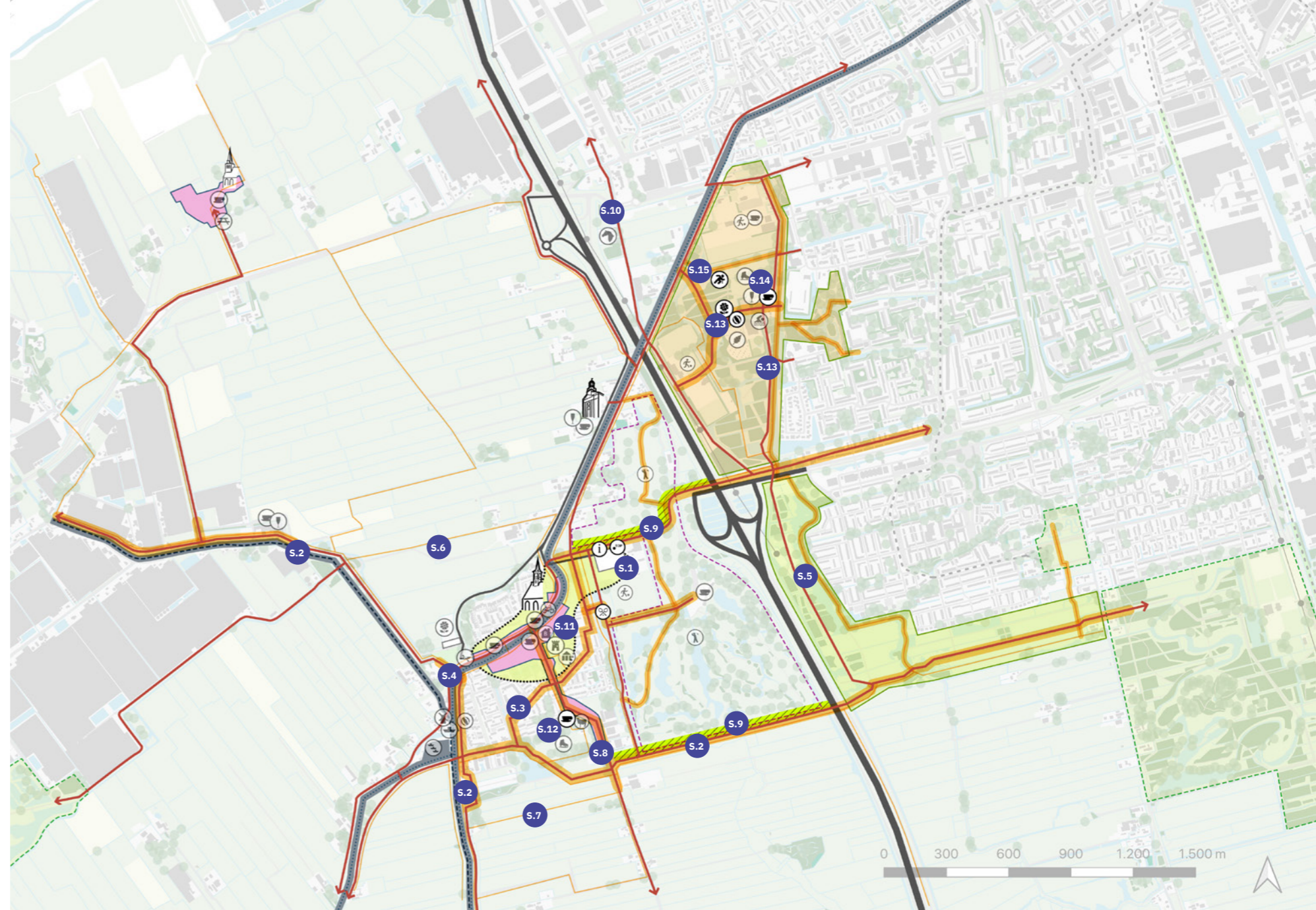
Abstracte schetsimpressie van ontwikkelrichting entreegebied Schipluiden

Ruimtelijke maatregelen

Om met het entreegebied goed invulling te geven aan de gewenste ontwikkelrichting, kun je denken aan onderstaande ruimtelijke maatregelen. Deze zijn terug te vinden op de kaart hiernaast:

- S.1 Kwaliteitsimpuls TOP
- S.2 Routes het landschap in
- S.3 Herkenbare route Tramkade - Trambrug
- S.4 Oversteek (brug/pont) Vlaardingsekade - Gaagweg
- S.5 Recreatieve route Tanthofkade
- S.6 Ommetjes door het entreegebied
- S.7 Struinroute
- S.8 Zouteveenseweg wandelvriendelijk maken
- S.9 Natuurvriendelijke randen rond golfbaan
- S.10 Landschappelijke randen rond Equestrum
- S.11 Kwaliteitsimpuls openbare ruimte Schipluiden
- S.12 Horeca bij kinderboerderij
- S.13 Pluktuin
- S.14 Daghoreca
- S.15 Speeltuin Kerkpolder

In de Actielijst op pagina 35 worden de ruimtelijke maatregelen toegelicht. Hierbij worden zowel de meest essentiële projecten geduid voor het goed functioneren van het entreegebied, als een aanzet gemaakt voor quickwins. Per maatregel worden ideeën gegeven voor de koppeling aan andere opgaven en/of lopende projecten, inclusief een eerste indicatie of het een maatregel is voor op de lange of korte termijn.

LEGENDA

LOCATIES

- Ontwikkelen XL poort
- Cultuurhistorische kern
- Bestaand recreatiegebied kerkpolder, met nadruk op sport en spel
- Bestaand recreatiegebied, onderdeel van poort
- Golfbaan
- Bestaand recreatiegebied buiten poort
- Voorstel Natuurvriendelijke oevers
- Watergangen plassen

INFRASTRUCTUUR EN ROUTES

- Fietsrouten netwerk
- Wandelnetwerk
- Kanonnetwerk
- Sloepen netwerk
- Aandachtspunt routenetwerk
- Autoweg
- Parkeerplaats

PROGRAMMA

Nieuw Programma:

- Horeca
- Trail-running
- Informatiepunt
- Toeristisch overstappunt
- Pluktuin/stadstuin
- Speeltuin
- Buitensportplaats

Bestaand Programma:

- Horeca
- Bed & Breakfast
- Fietsenmaker/fietsverhuur
- Kasteelruïne
- Museum
- Pluktuin
- Kanoverhuur

- Evenementenlocatie
- Schaatsbaan
- Kinderboerderij
- Speelplek
- Sportvelden
- Golfbaan
- Picknickplek

- Manege
- Bootverhuur
- Jachthaven
- Molen

Referentiebeelden

Aanjager

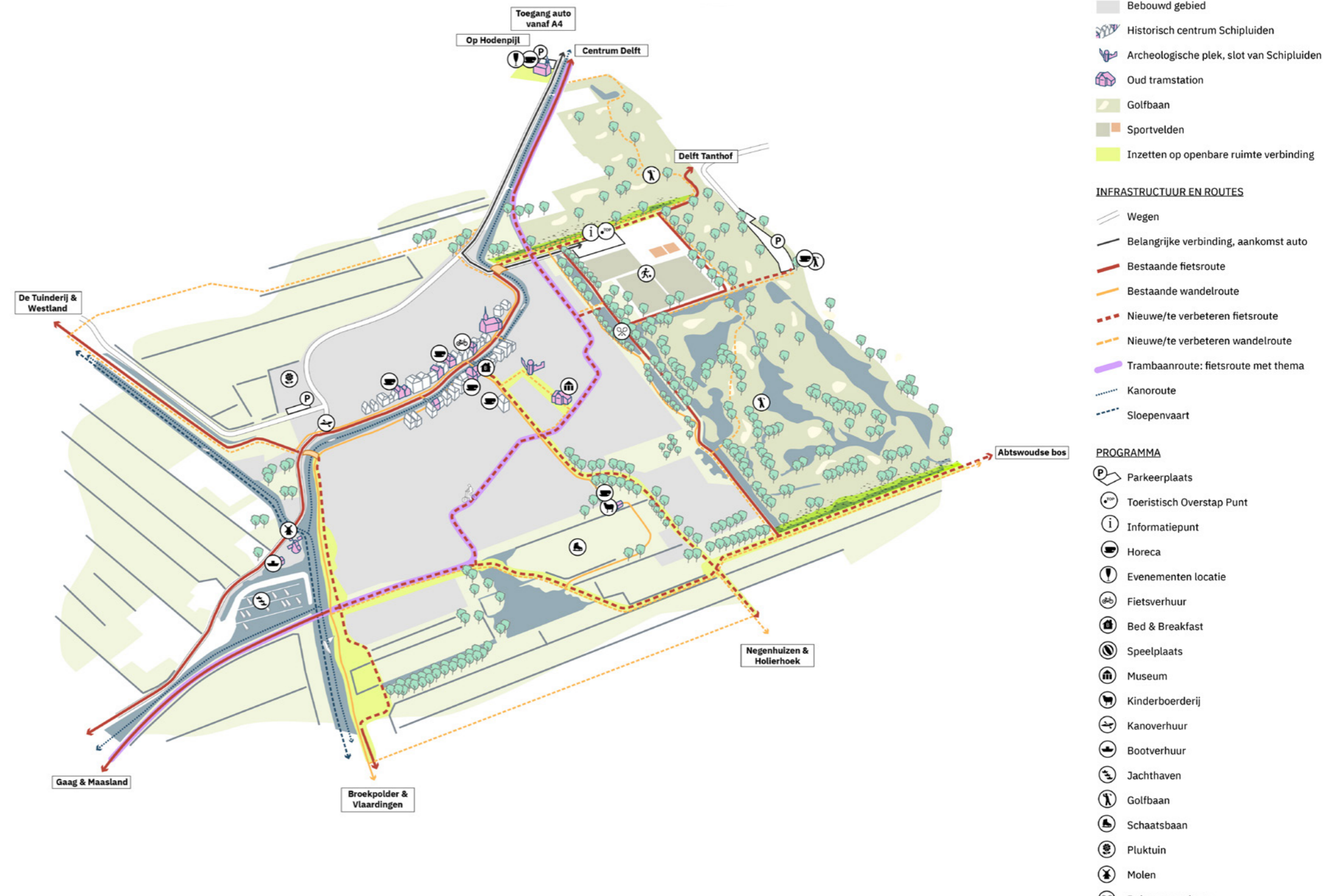
Voor entreegebied Schipluiden wordt ingezet op een ‘aanjager’ die het gebied Kerkpolder op de kaart zet. Als aanjager is het een goed idee om met de aangrenzende buurt Buitenhof een bijzondere plek te bedenken. Denk hierbij breed aan stadstuin, sportplek, zelfbedacht parcours, het organiseren van een sporttoernooi, een gezamenlijke kookplek of zelfs een meditatie tuin. De kerngedachte is **voor en door de buurt**. Dit maakt het realiseerbaar.

Voorbeeld: Mengelmoestuin Den Haag

Uitwerking XL poort

In entreegebied Schipluiden ligt de XL poort bij het historisch centrum van het dorp. Als recreant kun je eenvoudig het dorp bereiken met de fiets, boot of auto. Vanaf de parkeerplaats loop of fiets je makkelijk naar het dorp om daar een rondje te wandelen, een van de vele horeca gelegenheden aan te doen, te golfen of juist op pad te gaan BPL Midden-Delfland in. Op de terugweg is er altijd de mogelijkheid om bij de kinderboerderij streekproducten te proeven. Vanuit Schipluiden loop je in de toekomst eenvoudig over de Golfbaan naar Op Hodenpijl.

Entreegebieden BPL Midden-Delfland

Actielijst entreegebied Schipluiden

Essentiële maatregel

Quickwin

#	Titel maatregel	Omschrijving	Locatie	Type maatregel	Mogelijke trekker	Ideën voor koppeling met andere opgaven/lopende projecten	Eerste inschatting uitvoeringstermijn
0.1	Beeldtaal	Ontwikkelen eenduidige en herkenbare beeldtaal voor alle vier de entreegebieden	Entreegebied als geheel	verhogen zichtbaarheid	Landschapstafel BPL Midden-Delfland	Koppelen aan project 'PR-platform met gezamenlijk communicatieplan', 'Digitaal portaal BPL M-D' en aan 'Uniformiteit welkomstborden bij toegangspoorten BPL'	Kort (<5jr)
S.1	Kwaliteitsimpuls TOP	Verplaatsen en kwaliteitsimpuls TOP als goed bereikbaar en aantrekkelijk recreatief startpunt, incl. maken directe aansluiting voor fietsers op Abtsrechtsepad, en evt. auto's op A4 afrit 14 Delft (Abtsrechtseweg); evt. functiecombinatie in Gemeentehuis (zoals openbaar toilet); incl. mooi vormgegeven informatiepunt en verhuur deelfietsen	Poort Schipluiden	versterken verblijfsfunctie	Gemeente Schipluiden		Middellang (5-10jr)
S.2	Routes het landschap in	Realiseren goed vindbare paden Midden-Delfland in (ri. Tramkade, Westland, Vlaardingsekade, Zuidkade): eenduidig profiel, duidelijke route-aanduiding, overzichtelijke kruisingen, evt. alternatieve routing aanbieden voor specifieke doelgroepen	Entreegebied als geheel	versterken netwerk	Gemeente Schipluiden	Koppelen aan project 'Optimaliseren en ontwikkelen wandel-fietsstructuur'	Lang (>10jr)
S.3	Herkenbare route Tramkade - Trambrug	Toevoegen herkenbare route tussen Tramkade/Singel en Trambrug/Vlaardingsekade door woonwijk: idee voor bewegwijzering tram-route	Entreegebied als geheel	verhogen zichtbaarheid	Gemeente Schipluiden		Kort (<5jr)
S.4	Oversteek (brug/pont) Vlaardingsekade - Gaagweg	Toevoegen oversteek (brug/pont) tussen Vlaardingsekade en Gaagweg t.h.v. kruising Kleine Zijkade	Entreegebied als geheel	versterken netwerk	Gemeente Schipluiden		Kort (<5jr)
S.5	Recreatieve route Tanthofkade	Tanthofkade als recreatieve route naar Midden-Delfland: verbeteren verbinding Hoefslagpad-Tanthofkade bij kruispunt nabij Kenenburgertunnel	Entreegebied als geheel	versterken netwerk	Gemeente Delft, SBB en/of CBG		Middellang (5-10jr)
S.6	Ommetjes door het entreegebied	Toevoegen ommetjes 3,5,8km vanuit Schipluiden met bestaande netwerk als uitgangspunt, zie locaties op de plattegrond	Entreegebied als geheel	versterken netwerk	Gemeente Schipluiden	Koppelen aan project 'Optimaliseren en ontwikkelen wandel-fietsstructuur'	Middellange termijn (5-10jr)
S.7	Struinroute	Realiseren struinroute tussen Zouteveenseweg en Vlaardingsekade	Entreegebied als geheel	versterken netwerk	Gemeente Schipluiden	Koppelen aan project 'Optimaliseren en ontwikkelen wandel-fietsstructuur'	Middellang (5-10jr)
S.8	Zouteveenseweg wandelvriendelijk	Wandelvriendelijk maken van Zouteveenseweg, bijv. struinpad toevoegen, verkeersveiligheid verhogen	Entreegebied als geheel	versterken netwerk	Gemeente Schipluiden	Koppelen aan project 'Optimaliseren en ontwikkelen wandel-fietsstructuur'	Middellang (5-10jr)
S.9	Natuurvriendelijke randen rond golfbaan	Toevoegen natuurvriendelijke oevers langs de randen van de golfbaan	Poort Schipluiden en entreegebied als geheel	versterken verblijfsfunctie	Gemeente Schipluiden	Koppelen met ZHPLG-project 'Natuurvriendelijke oevers tbv groenblauwe dooradering en waterkwaliteit'	Kort (<5jr)
S.10	Landschappelijke randen rond Equestrum	Landschappelijk inpassen randen van nieuwe ontwikkeling Equestrum	Entreegebied als geheel	versterken verblijfsfunctie	Gemeente Schipluiden		Kort (<5jr)
S.11	Kwaliteitsimpuls openbare ruimte Schipluiden	Kwaliteitsimpuls kern Schipluiden rondom Albert Heijn / Kasteel Keenenburg: openbare ruimte als aantrekkelijk verblijfsgebied inrichten	Entreegebied als geheel	versterken verblijfsfunctie	Gemeente Schipluiden		Middellang (5-10jr)
S.12	Horeca bij kinderboerderij	Toevoegen kleinschalige horeca bij Kinderboerderij	Entreegebied als geheel	versterken verblijfsfunctie	Kinderboerderij De Krakelenburg		Quickwin (<2jr)
S.13	Pluktuin	Toevoegen kleine openbare voorzieningen, zoals pluktuin	Entreegebied als geheel	versterken verblijfsfunctie			Kort (<5jr)
S.14	Daghoreca	Toevoegen kleinschalige horeca, bv. overdag koffiedrinken bij partycentrum	Recreatiegebied Kerkpolder	versterken verblijfsfunctie	Partycentrum OnderOns		Kort (<5jr)
S.15	Speeltuin Kerkpolder	Toevoegen speeltuin in Kerkpolder	Recreatiegebied Kerkpolder	versterken verblijfsfunctie	Gemeente Delft	Koppelen met lopend project 'Insectenbiotoop Kerkpolder': omvorming vegetatie door beheer	Kort (<5jr)

4.3 Ontwikkelrichting entreegebied Abtswoudse & Ackerdijkse bos

Ruimtelijke identiteit

Veelzijdig polderbos in BPL Midden-Delfland. Deze ruimtelijke identiteit kan versterkt worden bij het doorontwikkelen van het entreegebied.

Ontwikkelrichting

Entreegebied Abtswoudse en Ackerdijkse bos is een heus polderbos in BPL Midden-Delfland. Hier kan je het omsloten gevoel van een bos ervaren. In het Abtswoudse bos vaar je met een kano, vlieg je over de survivalbaan of naar de natuurspeeltuin. In het Ackerdijkse bos kom je voor een rustig dagje cultuur snuiven in de buitenlucht.

In dit entreegebied zijn drie XL poorten die goed met elkaar in verbinding staan en bijelkaar voor een grote opvangcapaciteit zorgen. Daardoor kun je je eenvoudig een dagje vermaken. Met een excursie vanaf het bezoekerscentrum kom je meer te weten over dit gebied en over BPL Midden-Delfland. Waar je ook naartoe bent geweest, na afloop kun je bij de Delflandhoeve nog een drankje drinken. Rond Art Centre Delft kun je je laten inspireren door de verschillende vormen van buitenkunst.

Abstracte schetsimpresie van ontwikkelrichting entreegebied Schipluiden

Focus doelgroep XL poort bezoekerscentrum: Harmoniezoeker

Harmoniezoekers houden ervan om er even helemaal tussen uit te zijn. De frisse buitenlucht en het landschap/de natuur trekken hen aan, maar zij waarderen bovenal de gezelligheid en tijd met vrienden/familie. Ze vinden het belangrijk dat een natuurbezoek hen plezier oplevert.

Voor de Harmoniezoeker hoeft een natuurbezoek niet per se in het teken te staan van het beleven van avonturen. Ze vinden het belangrijker dat hun familie of vrienden het uitje leuk vinden. Ze gaan daarom graag naar het bezoekerscentrum in het Abtswoudse bos, waar een ruim aanbod aan activiteiten te vinden is.

Harmonie

Focus doelgroep XL poort Delflandhoeve: Avontuurzoeker

De Avontuurzoeker gaat de natuur in om avonturen te beleven en nieuwe plekken te ontdekken. Ze vinden het fijn om rond te struinen en van de gebaande paden af te gaan, vanuit bijvoorbeeld Delft via het Abtswoudse bos naar het Ackerdijkse bos. Dat is nog een vrij onontdekt stukje binnen dit entreegebied. Daarbij zijn ze graag alleen of met een partner of vriend. Ze komen liever geen andere mensen tegen. Sporten doen ze ook graag. Avontuurzoekers hebben minder behoefte om in de natuur reuring te vinden, plezier te hebben of buiten te spelen met kinderen. Leuke activiteiten voor hun zijn bijvoorbeeld een bezoekerscentrum, survival-parcours, kanoën, een bezoek aan de Delflandhoeve of deelname aan een creatieve workshop.

Avontuur

Focus doelgroep XL poort Art Centre Delft: Inzichtzoeker

Inzichtzoekers willen dingen leren en ervaren. Activiteiten als museumbezoek of wandelen in een natuurgebied zijn typerend voor deze groep. Rust en stilte zijn belangrijk voor de Inzichtzoeker. Ontwikkeling is bij deze groep een belangrijk onderdeel van de recreatiebeleving. Ze gaan daarom graag naar het Art Centre Delft, het Melarium of de Romeinse ontginningstructuren in het Ackerdijkse bos. Hier staat kunst en cultuur centraal.

Inzicht

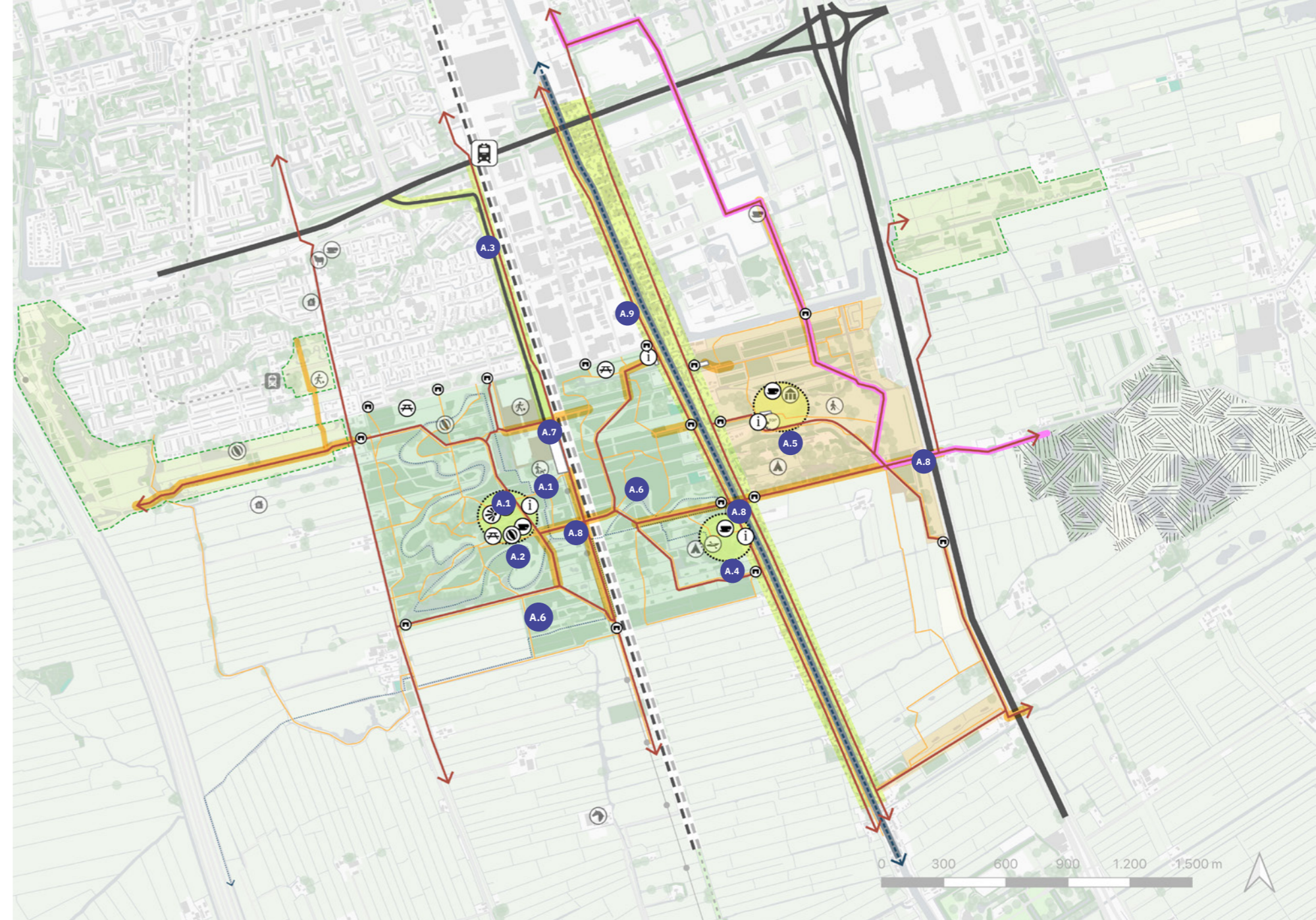
Abstracte schetsimpresie van ontwikkelrichting entreegebied Schipluiden

Ruimtelijke maatregelen

Om met het entreegebied goed invulling te geven aan de gewenste ontwikkelrichting, kun je denken aan onderstaande ruimtelijke maatregelen. Deze zijn terug te vinden op de kaart hiernaast:

- A.1 Bezoekerscentrum BPL Midden Delfland incl. entree vanaf Groene OV-halte en Tanthofdreef
- A.2 Activiteiten rond het bezoekerscentrum
- A.3 Station Delft-Campus als Groene Halte
- A.4 XL poort Delflandhoeve
- A.5 XL poort Art centre Delft
- A.6 Activiteiten in het bos
- A.7 Wandelrondjes tussen westelijk en midden deel Abtwoudse bos
- A.8 Oost-west verbinding
- A.9 Noord-zuid verbinding

In de Actielijst op pagina 41 worden de ruimtelijke maatregelen toegelicht. Hierbij worden zowel de meest essentiële projecten geduid voor het goed functioneren van het entreegebied, als een aanzet gemaakt voor quickwins. Per maatregel worden ideeën gegeven voor de koppeling aan andere opgaven en/of lopende projecten, inclusief een eerste indicatie of het een maatregel is voor op de lange of korte termijn.

LEGENDA

LOCATIES

- Ontwikkelen XL poort
- Recreatiegebied Abtwoudse bos
- Recreatiegebied Ackerdijksche bos
- Bestaand recreatiegebied, buiten poort
- Watergangen/plassen
- Natuurgebied
- Doortrekken van Schie-oevers
- Groene loper van groene OV-halte Station Delft Campus naar Abtwoudse bos

INFRASTRUCTUUR EN ROUTES

- Fietsroutenetwerk
- Wandelnetwerk
- Kanonetwerk
- Sloepennetwerk
- Aandachtspunt routenetwerk
- Metropolitane fietsroute MRDH
- Autoweg
- Parkeerplaats
- Realiseren van goede entrees

PROGRAMMA

Nieuw Programma:

- Bezoekerscentrum
- Uitkijkpunt
- Informatiepunt
- Picknickplek
- Kanoverhuur
- Speeltuin
- Bestaand sprinterstation ontwikkelen tot Groene OV-Halte

Bestaand Programma:

- Toeristisch overstappunt
- Horeca
- Museum
- Bed & Breakfast
- Sportvelden
- Manege
- Paintball-locatie

- Evenementenlocatie
- Landart locatie
- Kinderboerderij
- Blindentuin
- Tramstation

Referentiebeelden

Aanjager

Het Abtswoudse bos en het Akerdijkse bos zijn twee verschillende werelden binnen het entreegebied. Voor beiden kan nagedacht worden over een aanjager. Zet het bos op de kaart met een evenement dat interessant is **voor Delft en de regio** en houd daarbij het **avontuurlijke** polderbos in het achterhoofd. Denk hierbij aan een survival-evenement, een modderloop, een bomenklimwedstrijd, of een blote voetentocht. Voor het Akerdijkse bos ligt de nadruk op **cultuur**. Denk bij een aanjager met dit karakter in het achterhoofd aan tijdelijke evenementen. Bijvoorbeeld een tijdelijke kunstwerken route met prijsvraag element zou hiervoor geschikt zijn.

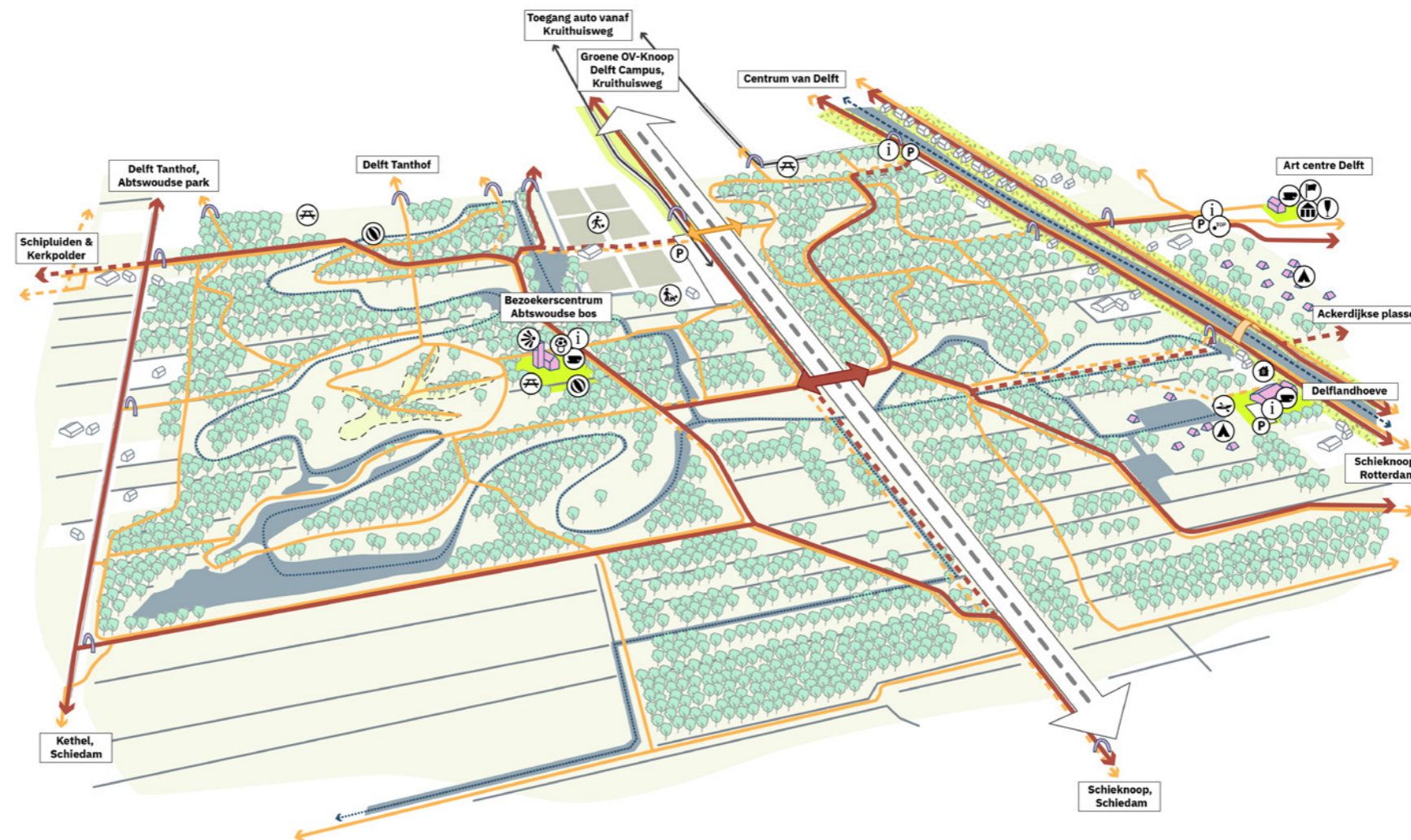
Voorbeeld: Boomklim workshop van The Treeclimbing Company

Voorbeeld: Land art Nord

Uitwerking XL poorten

De drie verschillende XL poorten in het entreegebied zorgen ervoor dat vanuit Delft en de regio het gebied makkelijker toegankelijk is. Elke poort heeft een ander aanbod. De grootste heeft een nieuw bezoekerscentrum en ligt ten westen van het spoor. Vanaf hier kunnen ook (natuur) excursies georganiseerd worden. De andere locaties zijn een uitbreiding van de Delflandhoeve en een uitbreiding van Art Centre Delft. Vanaf de Delflandhoeve begint de kanoroute door Abtswoudse bos en het BPL Midden-Delfland in. Art centre Delft is de ontvangstlocatie voor kunst en cultuurliefhebbers. Alle poorten worden met elkaar verbonden door het padennetwerk. Ze hebben een kleinschalige horeca-gelegenheid waar een kopje koffie gedronken kan worden.

LEGENDA

LANDSCHAP

- Veenweidelandschap
- Bestaande bomen
- Watergangen
- Sportvelden
- Groene ontvangstlocatie
- Groene inrichting openbare ruimte
- Doortrekken van Schie-oevers
- Moeder Aarde
- Gebouwen ontvangstlocatie

INFRASTRUCTUUR EN ROUTES

- Wegen
- Belangrijke verbinding, aankomst auto
- Spoorverbreding
- Gewenste spooronderdoorgang
- Bestaande fietsroute
- Bestaande wandelroute
- Nieuwe/te verbeteren fietsroute
- Nieuwe/te verbeteren wandelroute
- Sloepenaaroute
- Kanoroute
- Nieuwe oversteek, brug
- Herkenbare entrees

PROGRAMMA

- Parkeerplaats
- Toeristisch Overstap Punt
- Informatiepunt
- Horeca
- Bezoekerscentrum
- Museum
- Landart locatie
- Evenementenlocatie
- Camping
- Bed & Breakfast
- Kanooverhuur
- Sportvelden
- Kinologenclub

#	Titel maatregel	Omschrijving	Locatie	Type maatregel	Mogelijke trekker	Ideëen voor koppeling met andere opgaven/lopende projecten	Eerste inschatting uitvoeringstermijn
0.1	Beeldtaal	Ontwikkelen eenduidige en herkenbare beeldtaal voor alle vier de entreegebieden	Entreegebied als geheel	verhogen zichtbaarheid	Landschapstafel BPL Midden-Delfland	Koppelen aan project 'PR-platform met gezamenlijk communicatieplan', 'Digitaal portaal BPL M-D' en aan 'Uniformiteit welkomstborden bij toegangspoorten BPL'	Korte termijn (<5jr)
A.1	Bezoekerscentrum BPL Midden Delfland incl. entree vanaf Groene OV-halte en Tanthofdreef	Toevoegen bezoekerscentrum Midden-Delfland als uitgebreide recreatieve hub, inclusief herontwerp entree (vanaf Tanthofdreef en Groene OV-halte) en kwaliteitsimpuls parkeerplaats; incl. goede aansluiting op wandel- en fietsroutes	Poort bezoekerscentrum	versterken verblijfsfunctie	Gemeente Delft i.s.m. SBB en CBG	Vergroten parkeerplaats, ook te gebruiken voor sportverenigingen; Benut kennis van pilot Groene Haltes	Kort (<5jr)
A.2	Activiteiten rond het bezoekerscentrum	Toevoegen programma in en rond bezoekerscentrum, zoals outdoor-activiteit wildplukken, hondenspeeltuin en horeca; incl. goede aansluiting op wandel- en fietsroutes en een mooi vormgegeven informatiepunt	Poort bezoekerscentrum	versterken verblijfsfunctie	SBB en/of CBG		Kort (<5jr)
A.3	Station Delft-Campus als Groene Halte	Ontwikkelen station Delft-Campus als Groene OV-halte met goede aansluiting op Abtswoudse bos en Schiezone; incl. goede aansluiting op wandel- en fietsroutes en een mooi vormgegeven informatiepunt	Entreegebied als geheel	versterken verblijfsfunctie	Gemeente Delft		Middellang (5-10jr)
A.4	Poort Delflandhoeve	Doorontwikkelen Delflandhoeve als poort: startpunt voor vaar-, wandel- en fietsnetwerk met (kleinschalige) horeca; incl. goede aansluiting op wandel- en fietsroutes en een mooi vormgegeven informatiepunt	Poort Delflandhoeve	versterken verblijfsfunctie	Gemeente Delft i.s.m. CBG, SBB		Kort (<5jr)
A.5	Poort Art centre Delft	Doorontwikkelen Art Centre Delft als poort: aanvullend cultureel programma met landart en outdoor-activiteiten zoals buitentheater, incl. (kleinschalige) horeca; incl. goede aansluiting op wandel- en fietsroutes en een mooi vormgegeven informatiepunt	Poort Art Centre Delft	versterken verblijfsfunctie	CBG en/of SBB i.s.m. Art Centre Delft		Kort (<5jr)
A.6	Activiteiten in het bos	Toevoegen aanvullende outdoor-activiteiten, zoals survival in het bos	Entreegebied als geheel	versterken verblijfsfunctie	SBB en/of CBG	Al dan niet verlengen pachtcontract Paintball	Kort (<5jr)
A.7	Wandelrondjes tussen westelijk en midden deel Abtswoudse bos	Toevoegen mogelijkheden voor kleine en grotere wandelrondjes tussen westelijke en middendeel van Abtswoudse bos: toevoegen onder/over doorgang(en) spoor incl. logische aansluitingen	Entreegebied als geheel	versterken netwerk	SBB en/of CBG	Koppelen aan project 'Optimaliseren en ontwikkelen wandel-fietsstructuur'	Kort (<5jr)
A.8	Oost-west verbinding	Oost-west pad door Abtswoudse en Ackerdijkse bos ri. Ackerdijkse Plassen: spoor, Schie, snelweg ondertunnelen/overbruggen	Entreegebied als geheel	versterken netwerk	Provincie Zuid-Holland	Koppelen aan project 'Fietsecoduct A13'; Koppelen aan project 'Groenblauwe recreatieve verbinding (oost-west)'; Koppelen aan project 'Optimaliseren en ontwikkelen wandel-fietsstructuur'; koppelen aan lopend project 'spoorverdubbeling'	Middellang (5-10jr)
A.9	Noord-zuid verbinding	Noord-zuid pad van Delft door Abtswoudse Bos naar Midden-Delfland: verbeteren onderdoorgang Kruithuisbrug, verbeteren verbinding langs Schieoever	Entreegebied als geheel	versterken netwerk	Gemeente Delft	Koppelen aan lopend project 'Groenblauwe recreatieve verbinding binnenstad Delft-Ackerdijkse Bos'; Koppelen aan project 'Optimaliseren en ontwikkelen wandel-fietsstructuur'; koppelen aan lopend project 'verbinding Ackerdijkse bos met TU' (2029 gereed) / Koppelen aan project 'Optimaliseren en ontwikkelen wandel-fietsstructuur'; historische waarde van Schieoever zichtbaar maken; Gelantinebrug komt; Braillepad is er al	Middellang (5-10jr)

4.4 Ontwikkelrichting entreegebied Schieknoop

Ruimtelijke identiteit

'Van klein tot groot: natuur overal'. Deze ruimtelijke identiteit wordt gedragen door de aanwezige natuurwaarden op de overgang van stad naar land. Deze ruimtelijke identiteit kan versterkt worden bij het doorontwikkelen van het entreegebied.

Ontwikkelrichting

Entreegebied Schieknoop is een rustig entreegebied waar natuurbeleving, rust en ruimte centraal staan. Het BPL Midden-Delfland is in het hele natuurgebied tastbaar. Recreanten komen hier om zich onder te dompelen in de natuur en opzoek te gaan naar bijzondere dier- en plantensoorten. Het programma is bescheiden en sluit aan op deze beleving. Een natuurspeelplaats moedigt de jongste recreanten aan om in contact te komen met de natuur. Voor de recreant is het mogelijk om een kopje koffie of streekproducten aan te schaffen voor onderweg.

Aan de oostzijde van de Schie liggen het Park Zestienhoven, de Overschiese Plasjes en de historische buitenplaats De Tempel. Deze worden verbonden door De Steilrand, een smalle strook land met flinke hoogteverschillen, die de komende jaren nog verder wordt ontwikkeld. De Tempel is met de stad verbonden via de Schie.

Focus doelgroep voor XL poort: Harmoniezoeker

Harmoniezoekers houden ervan om er even helemaal tussen uit te zijn. De frisse buitenlucht en het landschap/de natuur trekken hen aan, maar zij waarderen bovenal de gezelligheid en tijd met vrienden/familie. Ze vinden het belangrijk dat een natuurbezoek hen plezier oplevert.

Voor de Harmoniezoeker hoeft een natuurbezoek niet per se in het teken te staan van het beleven van avonturen of het ontdekken van nieuwe plekken. Ze gaan graag terug naar hetzelfde plekje, zoals recreatiegebied Woudhoek of Poldervaart. Ook nemen zij graag deel aan een excursie, bijvoorbeeld de vogelkijkcursus van stad tot land.

Ruimtelijke maatregelen

Om met het entreegebied goed invulling te geven aan de gewenste ontwikkelrichting, kun je denken aan onderstaande ruimtelijke maatregelen. Deze zijn terug te vinden op de kaart hiernaast:

- Sk.1 XL poort aan de waterplas
- Sk.2 Ontwikkelen Natuurerf
- Sk.3 TOP Schieknop
- Sk.4 Padennetwerk uitbreiden
- Sk.5 Ommetjes XL poort
- Sk.6 Routing door het entreegebied
- Sk.7 Kwaliteitsimpuls Poldervaart
- Sk.8 Uitkijktoren Schieknop
- Sk.9 Horeca en landschapstuinen bij De Tempel

In de Actielijst op pagina 46 worden de ruimtelijke maatregelen toegelicht. Hierbij worden zowel de meest essentiële projecten geduid voor het goed functioneren van het entreegebied, als een aanzet gemaakt voor quickwins. Per maatregel worden ideeën gegeven voor de koppeling aan andere opgaven en/of lopende projecten, inclusief een eerste indicatie of het een maatregel is voor op de lange of korte termijn.

Dit is de raamwerkaart vanuit CONCEPT Programmatisch Ruimtelijk Raamwerk Schieknop: een uitgebreid (lopend) onderzoek naar het functioneren van de Schieknop. Dit programmatisch ruimtelijk voorstel past bij en sluit aan op de ontwikkelrichting voor de poorten van BPL Midden-Delfland.

Landschap in de stad

- karakteristieke waterloop Schieknop
- watergangen
- natte as Midden-Delfland
- bloemrijke dijk
- natuurvriendelijke oever
- groene Schie-oever
- groenblauwe structuur bedrijventerrein
- groene rand Schiedam
- groen rand 's-Graveland-Polderwetering
- groene en waterrijke rand Noordwest
- groene schakel
- natte poldernatuur
- bestaand opgaand groen
- nieuwe bosstructuur met diverse soorten
- helofytenveld
- klimaatadaptief Beatrixpark
- landgoederenzone
- steilrand Rotterdam
- natte ecologische verbinding (ruigtes)
- droge ecologische verbinding (struweel)

Langzaam netwerk

- fietsroute (bestaand)
- fietsroute (nieuwe)
- veldrijpad (gravelbikes)
- wandelroute (bestaand)
- wandelroute (nieuw)
- ↔ kansrijke fiets- en wandelverbinding
- nieuwe brug
- ⊙ aanpassen aanloop brug
- veerverbinding
- ↔ ontwikkelingen rond nieuw station Kethel
- hoofdontsluiting auto
- parkeerplaats (hub)
- snelweg
- spoorlijn
- ⊙ station
- ⊙ toekomstig station
- metrolijn
- ⊙ metrohalte

Locaties met aantrekkingskracht

- ⊙ Kerktoren (oriëntatiepunt)
- ↔ behoud en versterk torenzicht
- te ontwikkelen locatie (woning/bedrijvigheid)
- ⊙ bijzonder vista
- ⊙ uitkijkpunt
- ⊙ golfterrein
- ⊙ horecagelegenheid
- ⊙ speelplek
- ⊙ boerderij(winkel) met bezoekersfunctie
- ⊙ museum 'Landhuis Augusteyn'

Referentiebeelden

Aanjager

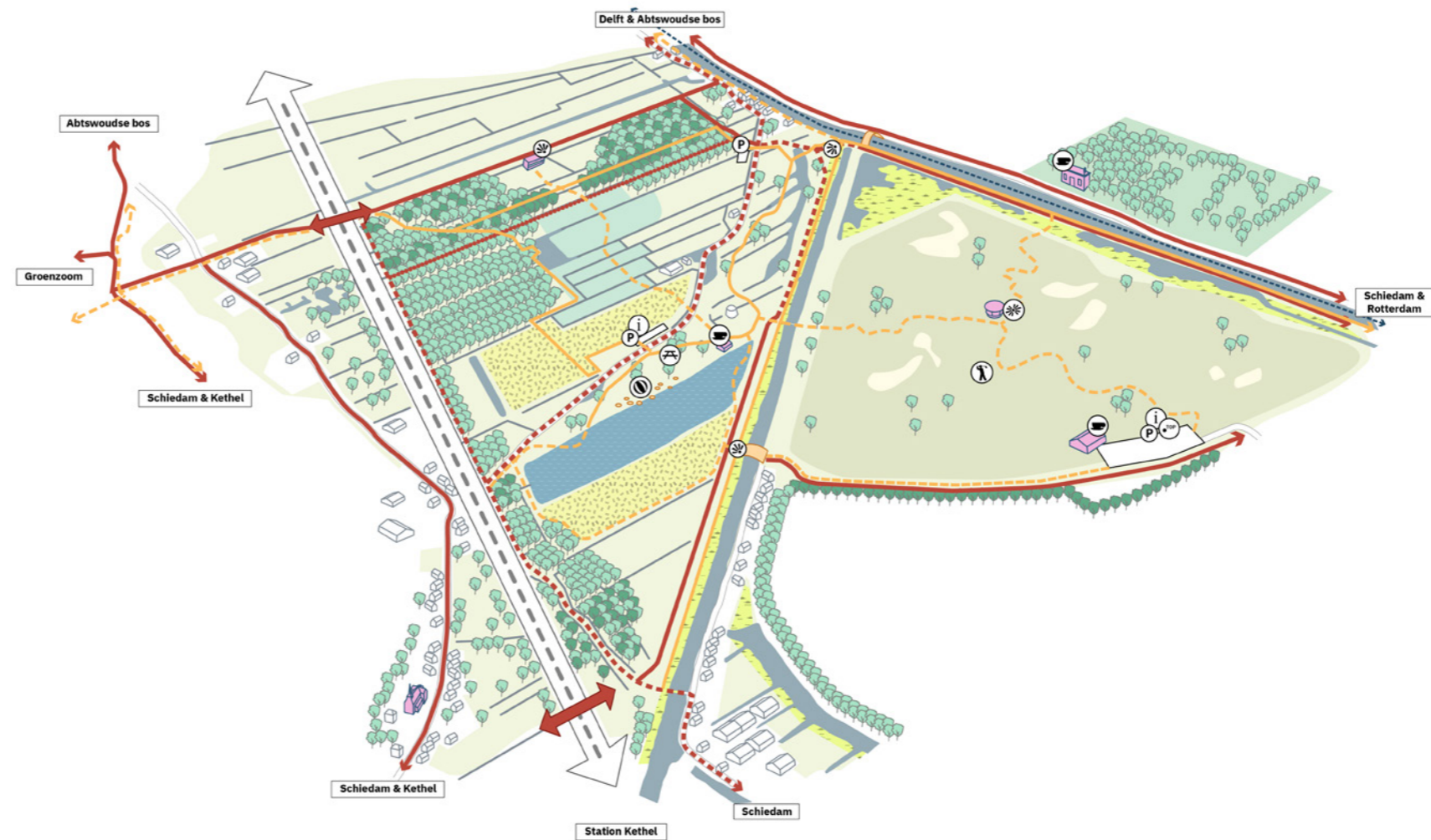
Het entreegebied van de Schieknoop is nog niet alom bekend als poort met bijzondere natuurwaardes. Een aanjager kan ervoor zorgen dat de Schieknoop hier wel om bekend komt te staan. Kerngedachte is daarom **leren over de natuur**. Denk hierbij aan vogelkijkexcursies, een excursie over de poldervaart met nadruk op de goede waterkwaliteit, of juist een expeditie naar diersoorten in de stadsrand. Werk samen met een (stads)ecoloog.

Voorbeeld: Buitenspeeldag IVN Noordoostpolder: waterdierpjes onderzoeken in het kanaal

Uitwerking XL poort

In de Schieknoop ligt de XL poort aan de polderplas. Vanaf de parkeerplaats van de golfbaan loop je via een mooie route naar de polderplas. Je kunt hier even picknicken en eventueel streekproducten kopen voor de wandeling onderweg. Vanaf de polderplas loop je door een veelzijdig natuurgebied steeds meer naar het open landschap van BPL Midden-Delfland. Vanaf een uitkijkpunt kun je kijken naar de weidevogels die over de weilanden vliegen. Maak je het ommetje wat groter, dan loop je via het pittoreske buurtschap Kerkbuurt weer terug naar de poldervaart en de polderplas. Of je steekt de Schie over en bezoekt de historische landschapstuinen van Buitenplaats De Tempel met de bijzondere beeldencollectie.

LEGENDA

LANDSCHAP

- Veenweidelandschap
- Natuurvriendelijke oevers
- Rietlanden
- Nat veenweidelandschap
- Bestaande bomen
- Nieuwe bomen
- Landgoed
- Golfbaan
- Nieuw water

INFRASTRUCTUUR EN ROUTES

- Wegen
- Spoorverbreding
- Gewenste spooronderdoorgang
- Bestaande fietsroute
- Bestaande wandelroute
- Nieuwe/te verbeteren fietsroute
- Nieuwe/te verbeteren wandelroute
- Sloepenvaarroute
- Nieuwe oversteek (brug/pontje)

PROGRAMMA

- Parkeerplaats
- Toeristisch Overstap Punt
- Informatiepunt
- Horeca
- Picknickplek
- Speelplaats
- Uitzichtpunt
- Doorzicht/vista
- Golfbaan

#	Titel maatregel	Omschrijving	Locatie	Type maatregel	Mogelijke trekker	Ideeën voor koppeling met andere opgaven/lopende projecten	Eerste inschatting uitvoeringstermijn
0.1	0.1 Beeldtaal	Ontwikkelen eenduidige en herkenbare beeldtaal voor alle vier de entreegebieden	Entreegebied als geheel	verhogen zichtbaarheid	Landschapstafel BPL Midden-Delfland	Koppelen aan project 'PR-platform met gezamenlijk communicatieplan', 'Digitaal portaal BPL M-D' en aan 'Uniformiteit welkomstborden bij toegangspoorten BPL'	Kort (<5jr)
Sk.1	Xl poort aan de waterplas	Toevoegen poort aan de waterplas met picknickbanken en speelplek; incl. goede aansluiting op wandel- en fietsroutes en een mooi vormgegeven informatiepunt	Poort aan de waterplas	versterken verblijfsfunctie	Gemeente Schiedam i.s.m. SBB en/of CBG	Aanhakend op lopend project Programmatisch Raamwerk Schieknoop	Kort (<5jr)
Sk.2	Ontwikkelen Natuurerf	Toevoegen natuurerf net buiten de stad (hub tussen stad en land); incl. goede aansluiting op wandel- en fietsroutes en een mooi vormgegeven informatiepunt	Entreegebied als geheel	versterken verblijfsfunctie	Gemeente Schiedam i.s.m. SBB en/of CBG	Aanhakend op lopend project Programmatisch Raamwerk Schieknoop; Verkoop streekproducten; Koppelen aan 'Rotterdam de boer op': ondersteuning publieksboerderijen aan stadsrand bij verdere recreatieve ontwikkeling en stap naar natuurinclusief; ZHPLG-project 'Zuivelfabriek Delflandshof'; Koppelen aan project 'Actief stimuleren korte ketens' en 'Ondersteuning afzetmarkt Zuivelfabriek en distributiecentrum voor streekproducten'	Kort (<5jr)
Sk.3	TOP Schieknoop	Toevoegen TOP als ontvangstlocatie voor de auto; incl. goede aansluiting op wandel- en fietsroutes en een mooi vormgegeven informatiepunt	Entreegebied als geheel	versterken netwerk	Gemeente Rotterdam	Aanhakend op lopend project Programmatisch Raamwerk Schieknoop; Parkeerplaats voor golfbaan en TOP tesamen	Kort (<5jr)
Sk.4	Padennetwerk uitbreiden	Uitbreiding van padennetwerk om meer wandelmogelijkheden door het entreegebied te hebben, m.n. door Poldervaart	Entreegebied als geheel	versterken netwerk	CBG en/of SBB	Aanhakend op lopend project Programmatisch Raamwerk Schieknoop; Koppelen aan project 'Optimaliseren en ontwikkelen wandel-fietsstructuur'	Korte termijn (<5jr)
Sk.5	Ommetjes poort	Toevoegen ommetjes 3,5,8km vanaf de poort met het bestaande netwerk als uitgangspunt	Entreegebied als geheel	versterken netwerk	CBG en/of SBB	Aanhakend op lopend project Programmatisch Raamwerk Schieknoop; Koppelen aan project 'Optimaliseren en ontwikkelen wandel-fietsstructuur'	Middellang(5-10jr)
Sk.6	Routing door het entreegebied	Creëren van goed vindbare fiets- en wandelverbindingen tussen de verschillende delen van de poort en naar buiten	Entreegebied als geheel	versterken netwerk	CBG en/of SBB	Aanhakend op lopend project Programmatisch Raamwerk Schieknoop; Koppelen aan project 'Stad-landverbinding Schiedam/Rotterdam' (station Kethel); koppelen aan project 'Triangelpark' (ecol. en recr. Verbinding van Rotte tot Schie); koppelen aan 'Compensatie en inpassing spoorverdubbeling Delf-Schiedam'; Koppelen aan project 'Optimaliseren en ontwikkelen wandel-fietsstructuur'	Kort (<5jr)
Sk.7	Kwaliteitsimpuls Poldervaart	Kwaliteitsimpuls ruimtelijk beleving Poldervaart, zie voor ontwerp 'Programmatisch Raamwerk Schieknoop'	Entreegebied als geheel	versterken verblijfsfunctie	CBG en/of SBB	Aanhakend op lopend project Programmatisch Raamwerk Schieknoop; Koppelen aan ZHPLG-project 'Aanvalsplan grutto BPL M-D'	Kort (<5jr)
Sk.8	Uitkijktoren Schieknoop	Toevoegen uitkijktoren op rand met Midden-Delfland, let op goede inpassing: landschappelijke beleving versterken	Entreegebied als geheel	versterken verblijfsfunctie	CBG en/of SBB	Aanhakend op lopend project Programmatisch Raamwerk Schieknoop	Kort (<5jr)
Sk.9	Horeca bij De Tempel	Horecapunt toevoegen bij Buitenplaats De Tempel. Permanente horeca, evt. aanvullend op de bestaande foodtruck incl. herstel buitenplaats met tuinbeelden	Buitenplaats De Tempel	versterken verblijfsfunctie	Natuurmonumenten, Gemeente Rotterdam	Herstel en recreatieve ontwikkeling buitenplaats de Tempel /Nieuw-Rhodenrijs; aanhaken op lopend project voor permanente horeca	Quickwin (<2jr)

4.5 Ontwikkelrichting entreegebied Maasland

Ruimtelijke identiteit

Waterparel in BPL Midden-Delfland. Deze ruimtelijke identiteit kan versterkt worden bij het doorontwikkelen van het entreegebied.

Ontwikkelrichting

Entreegebied Maasland is een waterparel in het BPL Midden-Delfland. Kaarsrechte vlieten trekken vanaf de rivier diep het landschap in. Deze vlieten zijn prachtige routes voor recreanten. Met een mooi bootje, een sup, een trekvaart of juist de elektrische fiets kunnen dagjesmensen over of langs de Vlieten eenvoudig het gebied in. Na een dag door BPL Midden-Delfland kan er aan het water een hapje gedronken en gegeten worden.

Entreegebied Maasland heeft een XL poort die sterk in verbinding staat met de omringende recreatiegebieden. Dit maakt dat vanaf de poort een veelzijdig aanbod van activiteiten gedaan kan worden. Van kano'en vanaf Boonerlucht tot mountainbiken in Broekpolder en van uitgebreid uiteten in Maasluis bij Camelot, tot pannenkoeken eten bij het Sonnetje. Maasluis heeft veel te bieden. De bestaande recreatiegebieden Boonerlucht, Wielerbaan en Maaslandse Bos liggen binnen entreegebied Maasland, maar hebben hoofdzakelijk een lokale functie als uitloopgebieden voor de naastgelegen wijken. Deze gebieden functioneren niet expliciet als entreegebieden voor BPL Midden-Delfland - die functie wordt juist vervuld in de te ontwikkelen XL poort, mede vanwege de logische ruimtelijke ligging en goede bereikbaarheid.

Focus doelgroep voor XL poort: Stijlzoeker

Stijlzoekers zijn graag actief bezig in de natuur. Ze zijn vaker dan gemiddeld actief en sportief bezig of zoeken de gezelligheid op (horeca, barbecue, waterrecreatie). Zo maken zij een mountainbiketocht in de Broekpolder of lopen zij hard door Boonerlucht. Ook actief met de kinderen de natuur in doen zij graag. De Stijlzoeker houdt van sportiviteit en actie, maar wil ook wel graag kennis opdoen. Zoals het de Stijlzoeker betaamt, moet ook in een natuurgebied alles wel goed geregeld en op orde zijn. Goed georganiseerde activiteiten spreken hen aan; zo kun je optimaal van de natuur genieten en is alles voor je geregeld. De aanwezigheid van horeca is voor de Stijlzoeker van groot belang; want na het actief bezig zijn mag je uiteraard ook even relaxen, bijvoorbeeld bij Bavette.

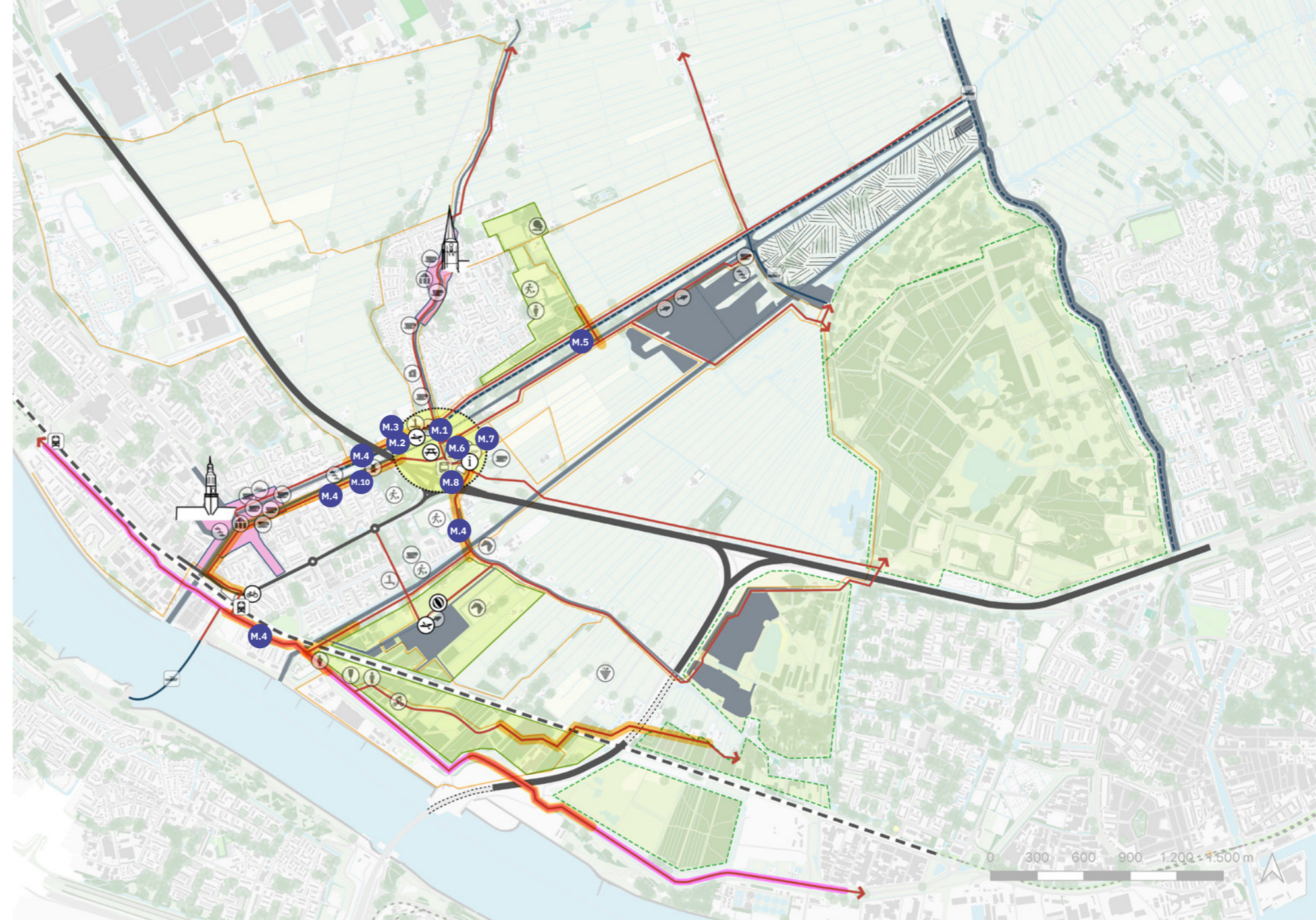
Stijlzoeker

Ruimtelijke maatregelen

Om met het entreegebied goed invulling te geven aan de gewenste ontwikkelrichting, kun je denken aan onderstaande ruimtelijke maatregelen. Deze zijn terug te vinden op de kaart hiernaast:

- M.1 XL poort aan het water
- M.2 Kanoverhuur
- M.3 Water-activiteiten
- M.4 Routes het landschap in
- M.5 Oversteken over de Vliet
- M.6 Wandelnetwerk door entreegebied
- M.7 Pad Maasland-waterkant
- M.8 Aantrekkelijk parkeerterrein
- M.9 Kleinschalige verblijfsrecreatie
- M.10 Wandelrondje tussen de vlieten

In de Actielijst op pagina 51 worden de ruimtelijke maatregelen toegelicht. Hierbij worden zowel de meest essentiële projecten geduid voor het goed functioneren van het entreegebied, als een aanzet gemaakt voor quickwins. Per maatregel worden ideeën gegeven voor de koppeling aan andere opgaven en/of lopende projecten, inclusief een eerste indicatie of het een maatregel is voor op de lange of korte termijn.

LEGENDA

LOCATIES

- Ontwikkelen XL poort
- Cultuurhistorische kern
- Bestaand recreatiegebied, onderdeel van poort
- Bestaand recreatiegebied, buiten poort
- Watergangen/plassen
- Natuurgebied

INFRASTRUCTUUR EN ROUTES

- Fietsroutenetwerk
- Wandelnetwerk
- Kanonnetwerk
- Sloepennetwerk
- Pontje
- Aandachtspunt routenetwerk
- Metropolitane fietsroutes MRDH
- Autoweg
- Parkeerplaats

PROGRAMMA

Nieuw Programma:

- Picknickplek
- Kanoverhuur
- Fietsverhuur
- Speeltuin
- Informatiepunt
- Bestaand metro-station ontwikkelen tot Groene Halte

Bestaand Programma:

- Toeristisch overstappunt
- Horeca
- Museum
- Bed & Breakfast
- Sportvelden
- Manege
- Jachthaven
- Trekschuit

Bestaand Programma:

- Bootverhuur
- Vissteiger
- Scouting
- Voedselbos
- Molen
- Wijnboerderij
- Superverhuur
- Pontje
- Busstation

Referentiebeelden

Aanjager

Het waterrijke karakter van entreegebied Maasland, met de parallelle vlieten, zijn karakteristiek. Bij een aanjager is het passend om in het **water thema** een activiteit te bedenken. Denk hierbij aan een zwemwedstrijd van Maassluis tot BPL Midden-Delfland (5km open water zwemmen), een kanowedstrijd, een zeilwedstrijd met historische zeilbootjes op de foppenplas. Zorg er bij deze poort ook zeker voor dat het een heus evenement wordt, met een pop-up bar, tribune voor bezoekers, en podium voor een feestje voor de winnaars. Nodig de restaurants uit om mee te denken.

Voorbeeld: Skûtsjesilen Friesland

Uitwerking XL poort

In entreegebied Maasland ligt de poort op de grens van het open landschap van BPL Midden-Delfland. Deze ontvangstlocatie is bij uitstek een locatie om het water op te gaan, BPL Midden-Delfland in te wandelen, of naar één van de nabijgelegen recreatiegebieden te fietsen vanaf de TOP. Deze ontvangst nabij Maasluis zorgt voor een zachte landing in het BPL Midden-Delfland. Eentje waar je een kopje koffie kan drinken, of na een fietstocht uit kan rusten aan picknicktafels met uitzicht over het water.

Entreegebieden BPL Midden-Delfland
Actielijst entreegebied Maasland

Essentiële maatregel

Quickwin

#	Titel maatregel	Omschrijving	Locatie	Type maatregel	Mogelijke trekker	Ideëen voor koppeling met andere opgaven/lopende projecten	Eerste inschatting uitvoeringstermijn
0.1	Beeldtaal	Ontwikkelen eenduidige en herkenbare beeldtaal voor alle vier de entreegebieden	Entreegebied als geheel	verhogen zichtbaarheid	Landschapstafel BPL Midden-Delfland	Koppelen aan project 'PR-platform met gezamenlijk communicatieplan', 'Digitaal portaal BPL M-D' en aan 'Uniformiteit welkomstborden bij toegangspoorten BPL'	Kort (<5jr)
M.1	Poort aan het water	Realiseren recreatief startpunt aan het water in de openbare ruimte: bijvoorbeeld steiger, picknickplek. Aandachtspunt hierbij is het verbeteren van het aan- en uitzicht vanaf en op het water, zoals het tegengaan van verrommeling door gezonken bootjes.	Poort aan het water	versterken verblijfsfunctie	Gemeente Midden-Delfland i.s.m. Gemeente Maassluis	Koppelen aan lopend project Recreatienota Gemeente Maassluis	Middellang (5-10jr)
M.2	Kanoverhuur	Toevoegen kanoverhuur, evt steiger toevoegen	Poort aan het water	versterken verblijfsfunctie	Warbout rondvaarten		Quickwin (<2jr)
M.3	Water-activiteiten	Toevoegen andere watergerelateerde activiteiten, zoals trekvaart-tours	Poort aan het water	versterken verblijfsfunctie		Koppelen aan project 'Duurzaam varen' en aan project 'uitbreiding jachthaven'	Kort (<5jr)
M.4	Routes het landschap in	Realiseren goed vindbare paden Midden-Delfland in langs de vlieten (vanaf startpunt aan het water, vanuit kern Maassluis (incl. route met pont over de Maas), vanaf metro Maassluis, van en naar (tramhalte) Broekpolder): eenduidig profiel, duidelijke route-aanduiding, overzichtelijke kruisingen, incl. goede rustpunten t.b.v. waterbeleving; themaroutes opnemen zoals Napoleonroute; ook beter verbinden aan Vlietzicht	Entreegebied als geheel	versterken netwerk	Gemeente Midden-Delfland i.s.m. Gemeente Maassluis	Koppelen aan project 'Optimaliseren en ontwikkelen wandel-fietsstructuur'; Benut kennis van pilot Groene Haltes. Koppelen aan bestaande actie fietspad Zuidvliet via Wippersmolen en achter het Revius school richting Wateringse sluis	Lang (>10jr)
M.5	Oversteken over de Vliet	Toevoegen heldere en veilige oversteken over de vlieten van noord naar zuid (nabij Maassluis, t.h.v. Maasland, t.h.v. Maaslandse bos en t.h.v. Foppenplas)	Entreegebied als geheel	versterken netwerk	Gemeente Midden-Delfland i.s.m. Gemeente Maassluis	Koppelen aan project 'Optimaliseren en ontwikkelen wandel-fietsstructuur'	Lang (>10jr)
M.6	Wandelnetwerk door entreegebied	Verbeteren wandelnetwerk binnen het entreegebied: goede paden maken tussen de verschillende programma-onderdelen binnen het entreegebied (zoals parkeerterrein <> startpunt aan het water <> bestaande horeca): eenduidig profiel, duidelijke route-aanduiding, overzichtelijke kruisingen, aantrekkelijke routing	Entreegebied als geheel	versterken netwerk	Gemeente Midden-Delfland i.s.m. Gemeente Maassluis	Verhogen verkeersveiligheid; koppelen aan project 'Optimaliseren en ontwikkelen wandel-fietsstructuur'	Lang (>10jr)
M.7	Pad Maasland-waterkant	Aanleg pad tussen Maasland en de poort aan het water, bv. boerenlandpad / kerkepad	Entreegebied als geheel	versterken netwerk	Gemeente Midden-Delfland i.s.m. Gemeente Maassluis		Kort (<5jr)
M.8	Aantrekkelijk parkeerterrein	Aantrekkelijk maken van parkeerterrein, bijvoorbeeld door groene inpassing, betere aansluitingen op wandel- en fietsroutes en mooi vormgegeven informatiepunt	Entreegebied als geheel	versterken verblijfsfunctie	Gemeente Midden-Delfland i.s.m. Gemeente Maassluis	Integraal herontwerpen van vrachtwagen parkeerterrein en busstation	Middellang (5-10jr)
M.9	Kleinschalige verblijfsrecreatie	Toevoegen kleinschalige verblijfsrecreatie op en aan het water, bijv. in de vorm van een B&B of neventak bij boerderij	Entreegebied als geheel	versterken verblijfsfunctie			Lang (>10jr)
M.10	Wandelrondje tussen de vlieten	Toevoegen recreatief wandelrondje door (water)natuur tussen de vlieten nabij startpunt aan het water	Entreegebied als geheel	versterken netwerk	Gemeente Midden-Delfland i.s.m. Gemeente Maassluis		Kort (<5jr)

5. En nu verder

De Landschapstafel Midden-Delfland wil de uitvoering van voorliggend ontwikkelperspectief graag gezamenlijk oppakken. In dit hoofdstuk zijn enkele punten samengebracht die tijdens het opstellen van dit document genoemd zijn door de kerngroepleden en andere stakeholders. Dit is bedoeld als aanzet (en dus zeker niet compleet) om de ontwikkelrichting van de vier entreegebieden verder uit te gaan werken en te realiseren; een opdracht aan alle deelnemende partijen van de Landschapstafel.

Trekkersrollen oppakken

Het succes van een project gaat of staat met de invulling van de trekkersrol. Ken per project een trekkersrol toe, maar neem samen de verantwoordelijkheid om integraal met elkaar mee te denken. Het is logisch dat een gemeente bijvoorbeeld alleen ingrepen kan doen in een entreegebied dat binnen haar gemeentegrenzen valt. Echter kun je als gemeenten onderling nog steeds de samenwerking opzoeken om kennis en ervaring uit te wisselen. Veel maatregelen binnen de recreatieopgave zullen tot goed vergelijkbare knelpunten en kansen leiden. Praat erover en doe er je voordeel mee.

Direct aan de slag

Wacht niet totdat alle ruimtelijke maatregelen besproken en ‘verdeeld’ zijn. Kijk waar je nu al de bekendheid van de

gebieden kunt vergroten. Het document omvat aansprekende ‘Aanjagers’ die een katalysator zijn om bekendheid te geven aan de gebieden en waarmee je meteen ook al - op een relatief eenvoudige wijze - resultaten boekt ten behoeve van het vergroten van de opvangcapaciteit voor recreatie. Deze inspanningen in de entreegebieden zijn al een eerste invulling aan de geschetste ontwikkelingsrichting.

Haalbaarheid van de maatregelen

De haalbaarheid van de maatregelen moet nog getoetst worden in een volgende fase. Een aantal zaken zijn hierbij relevant:

Koppelen aan andere (ruimtelijke) opgaven

In de Actielijst is een aanzet gedaan voor mogelijke koppelkansen. Door met omgevingspartijen in gesprek te gaan, kunnen de koppelkansen worden gespecificeerd, dan wel aangevuld, met als doel de haalbaarheid te vergroten. Bijvoorbeeld: is het realiseren van een bezoekerscentrum mogelijk te combineren met een werkschuur voor Staatsbosbeheer? Of: vanuit het West- en Innovatiedistrict (Delft) wordt het landschap als belangrijke vestigingsvoorwaarde gezien, maar wat betekent dat dan? Of: Is er een aansluiting te maken met bestaande strand/stad

routes en OV om zo ook rondjes met fietsen, pontjes, OV en auto beter te stroomlijnen? Ook op grotere schaal is dit aan de orde. Er dienen nu mooie kansen aan om in het kader van de spoorverdubbeling ter compensatie stevig te investeren in de belevingswaarde van het BPL Midden-Delfland. Uiteraard dient die versterking van die belevingswaarde niet ten koste te gaan, maar bij te dragen aan de versterking van de toekomstwaarde van dit gebied (waaronder behoud en versterking van de omvang en kwaliteit van natuur en water en van de landschappelijke kwaliteit, waaronder de agrarische identiteit en het ervaren van rust en ruimte).

Oog voor beheer en onderhoud

Concreet zullen de ruimtelijke maatregelen (projecten, wensen, ideeën) uit de Actielijst moeten worden besproken in relatie tot beheer en onderhoud. Het is aan de trekkers die aan de maatregelen worden toegekend om dat op te pakken en verder te gaan onderzoeken. Stel waar nodig een recreatief zoneringsplan op. Het kan helpen om beheer en onderhoud van vergelijkbare maatregelen gebundeld te onderzoeken, echter biedt het locatiespecifiek onderzoeken per entreegebied mogelijk eerder concrete handvatten en/of oplossingen. Probeer hierbij verder te denken dan de huidige manieren en budgetten voor beheer en onderhoud.

Op zoek naar budget

Politiek gezien zit het momenteel niet mee om te investeren in het landschap. Echter het grote aantal bewoners in dit dichtbevolkte deel van Zuid-Holland dat hier van zal kunnen profiteren is enorm. Maatschappelijk gezien zullen de maatregelen dus heel rendabel zijn (o.a. in de vorm van welzijns- en gezondheidswinst en de bijdrage aan het woon- en vestigingsklimaat; in groene MKBA's zijn dit doorgaans de belangrijkste maatschappelijke baten). Agenderen helpt. Door de recreatieopgave te koppelen aan andere grote opgaven, komen mogelijk financieringsmogelijkheden naar voren. Denk aan de NOVEX en de inpassing van de viersporigheid (compensatie/mitigatie spoorverdubbeling). De NOVEX gaat om projecten die zich richten op gemeente overschrijdende projecten die randvoorwaardelijk zijn voor de verstedelijking in de regio. En die zijn te relateren aan de verdichtingsopgave in de Randstad. Mogelijk helpt het om onderscheid te maken in investeringen in de entreegebieden als geheel (denk aan kwaliteitsimpuls van het landschap en het verbeteren van routestructuren) en investeringen in de XL poorten (denk aan recreatieve voorzieningen en informatievoorzieningen in een eenduidige beeldtaal).

Uitvoeringsstrategie

Stel een uitvoeringsstrategie per entreegebied op met de

volgende onderdelen:

Inhoudelijk

- Bepaal de nadere kaders voor de poortontwikkeling op basis van de gekozen leefstijl.
- Neem de relevante (recreatie)projecten uit de rapportage van Bosch en Slabbers (propositie spoorse ontwikkelingen) op in de actielijst.
- Overleg met grondeigenaren en andere stakeholders op basis van deze rapportage en bijlagen over welke zaken zij willen realiseren. Scherp de actielijst daarop aan.

Organisatorisch

- De investeringsbeslissingen en de uitvoering van projecten liggen bij de grondeigenaren. Omdat het hier primair om recreatieve projecten gaat: onderzoek of Staatsbosbeheer de Uitvoeringsorganisatie kan en wil zijn.
- De beslissingsbevoegdheid voor het planologisch-juridisch instrumentarium, de aanleg of aanpassing van hoofd-infrastructuur en het verlenen van mogelijke subsidies zijn belegd bij de gemeente.
- Voor de entreegebieden geldt dat er vaak meerdere grondeigenaren zijn. Voer mede daarom als gemeente regie op de ontwikkeling van het gehele entreegebied.

Financieel

- Zorg ten eerste dat er voldoende capaciteit bij de eigen gemeente beschikbaar is om de regierol over een langere tijd goed in te kunnen vullen.
- Geef aan met welke middelen uitgevoerd kan worden: maak concreet inzichtelijk waar zich middelen bevinden en waar de hiaten zitten. Denk daarbij ook aan provinciale co-financieringsmiddelen en wat de spoorse ontwikkelingen en NOVEX voor kansen biedt.
- Doe hetzelfde met de (groeierende) beheeropgave.

Bronnenlijst

De plattegronden, vogelvluchten, impressies en locatiefoto's zijn gemaakt door Feddes/Olthof Landschapsarchitecten. Afbeeldingen die niet afkomstig zijn van Feddes/Olthof Landschapsarchitecten, Bureau Buiten of de Beeldenbank van Provincie Zuid-Holland, zijn opgenomen in de bronnenlijst. Mocht er een afbeelding van u niet (juist) benoemd zijn, neem dan contact op met de Provincie Zuid-Holland.

Bronnenlijst afbeeldingen:

Pagina 20

- Entreegebied Schipluiden: Schipluiden. Afkomstig van: <https://nl.pinterest.com/pin/92816442293846911/>, geraadpleegd op 13 augustus 2024.
- Entreegebied Abtswoudse en Ackerdijkse bos: Vogelvlucht over Abtswoude. Afkomstig van: www.boswachtersblog.nl (<https://www.boswachtersblog.nl/zuid-holland/wp-content/uploads/sites/17/2021/12/8076-landart-Moeder-Aarde-Abtswoudse-bos@Vincent-van-den-Hoven-Fotografie-en-Film-scaled.jpg>), geraadpleegd op 13 augustus 2024.
- Entreegebied Maasland: Foppenplas, Vlieten en Maaslandse Bos. Afkomstig van: recreatie.middendelfland.net, geraadpleegd op 13 augustus 2024.

Pagina 30

- Dorpsgezicht met fietsers Schipluiden. Afkomstig van: <https://www.koosp.nl/Zuid%20Holland/album/Schipluiden/slides/Schipluiden%20058.html>, geraadpleegd op 13 augustus 2024.
- Historisch Schipluiden, Valbrug. Afkomstig van: <https://www.westlandkaart.nl/marker/schipluiden/>, geraadpleegd op 13 augustus 2024.
- Achterzijde, terras van Op Hodenpijl. Afkomstig van: <https://media-cdn.tripadvisor.com/media/photo-s/0d/70/3b/8a/restauracja-od-zewnatrz.jpg>, geraadpleegd op 13 augustus 2024.
- Schaatsen op natuurijs. Jolanda Bakker. Afkomstig van: <https://www.omroepwest.nl/nieuws/3758575/schaatsen-op-natuurijs-check-hier-waar-je-het-ijs-op-kan>, geraadpleegd op 13 augustus 2024.
- Sportcontainer. Rob Daanen Fotografie. Afkomstig van: https://azrdqwjwen.cloudimg.io/v7/https://s3.eu-central-1.amazonaws.com/sulu-nijha-nl/sulu/uploads/media/02/rob-daanen-fotografie-0105.jpg?w=400&org_if_sml=1, geraadpleegd op 13 augustus 2024.
- Fietsers in Midden-Delfland. Claire Droppert. Afkomstig van: <https://puuurmiddendelfland.nl/wp-content/uploads/2022/06/Fietsers-in-landschap-foto-Claire-Droppert-header-uai-1080x1080.jpg>, geraadpleegd op 13 augustus 2024.
- Pluktuin Schipluiden. Afkomstig van: <https://pluktuinschipluiden.nl/2022/11/03/schoollklassen-op-bezoek/>, geraadpleegd op 13 augustus 2024.
- Trambrug Schipluiden. Afkomstig van: <https://middendelfland.pvda.nl/nieuws/schipluiden/zuidrand-schipluiden/>, geraadpleegd op 13 augustus 2024.

- Mengelmoestuin Den Haag. Afkomstig van: https://i.regiogroei.cloud/f918e6e9-a344-3183-8067-701f6760acbd.jpg?width=1104&height=620&aspect_ratio=1104:620&cb=5cc2e79361bffb731088581fa898b9e, geraadpleegd op 13 augustus 2024.

Pagina 35

- Bezoekerscentrum Oostvaardersplassen. Afkomstig van: <https://www.bouwgroepnoord.nl/projecten/bezoekerscentrum-oostvaardersplassen/>, geraadpleegd op 13 augustus 2024.
- Survival trainingsbaan Buren. Afkomstig van: <https://www.burenstad.nl/site/survival-trainingsbaan>, geraadpleegd op 13 augustus 2024.
- Kanoën in Midden-Delfland, Delflandhoeve. Afkomstig van: <https://www.delflandhoeve.nl>, geraadpleegd op 13 augustus 2024.
- Speeltoestel van boomstammen. Afkomstig van: https://static.nieuwsblad.be/Assets/Images_Upload/2016/02/04/cf43c658-7101-4672-aa48-569ccf6025cb_original.jpg, geraadpleegd op 13 augustus 2024.
- Survival in het bos. Afkomstig van: <https://bosbeweging.nl/cursussen/primitief-overleven-1/>, geraadpleegd op 13 augustus 2024.
- De Nollen. Afkomstig van: <https://www.museum.nl/nl/project-de-nollen>, geraadpleegd op 13 augustus 2024.
- Meijendel, bezoekerscentrum en pannenkoekenhuis. Afkomstig van: <https://www.nationaalparkhollandseduinen.nl/bundel/wandelen-met-pannenkoeken-toe/>, geraadpleegd op 13 augustus 2024.
- Boomklim workshop van The Treeclimbing Company. Afkomstig van: <https://>

thetreeclimbingcompany.com/wp-content/uploads/2022/07/treeclimbing-company_friends.jpg.webp geraadpleegd op 14 augustus 2024.

- Land art Norg. Afkomstig van: https://architectenweb.nl/media/illustrations/2022/01/095e4a7a-e923-461f-a494-2389fc7dc15b_400.jpg geraadpleegd op 13 augustus 2024.

Pagina 40

- Vogelkijkhut Stellendam. Afkomstig van: <https://www.ad.nl/voorne-putten/vogelkijkhut-stellendam-in-de-race-voor-mondiale-architectuurprijs~a-758d1ef/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>, geraadpleegd op 13 augustus 2024.
- Koffietruck. Afkomstig van: <https://nl.pinterest.com/pin/6-swoon-wort-hy-horse-trailer-conversions--451485931414837961/>, geraadpleegd op 13 augustus 2024.
- Marktkraampje Groningen. Afkomstig van: <https://www.visit groningen.nl/nl/blogs/kraampjes-langs-de-weg>, geraadpleegd op 13 augustus 2024.
- Natuurspeeltuin de Paddenpoel. Afkomstig van: <https://www.haarlemcityblog.nl/tag/natuurspeeltuin/>, geraadpleegd op 13 augustus 2024.
- Buitenspeeldag IVN Noordoostpolder. Afkomstig van <https://www.ivn.nl/app/uploads/sites/51/2022/09/0fc894ab-0483-4d5c-8e5d-b3257600f14b.jpg> geraadpleegd op 14 augustus 2024.
- voor-de-zomervakantie, geraadpleegd op 13 augustus 2024.
- Fietsen langs de vlieten. Afkomstig van: <https://www.middendelflandvereniging.nl/ontdek-midden-delfland-deze-zomer/>, geraadpleegd op 13 augustus 2024.
- Trekvaart met trekpaarden. Afkomstig van: <https://www.scheepspost.info/de-trekvaart-terug-op-de-hollandsche-ijssel/>, geraadpleegd op 13 augustus 2024.
- Kanoën. Afkomstig van: <https://www.wijreizengraag.nl/europa/nederland/kanoen-in-np-weerribben-wieden/>, geraadpleegd op 13 augustus 2024.
- Suppen. Afkomstig van: <https://www.natural-high.nl/activities/suppen/>, geraadpleegd op 13 augustus 2024.
- Terras aan het water. Afkomstig van: <https://www.nritmedia.nl/kennisbank/47385/building-on-the-future-of-breda-with-leisure/?topicsid=>, geraadpleegd op 13 augustus 2024.
- Skûtsjesilen Friesland. Afkomstig van <https://www.zeilen.nl/app/uploads/2013/07/Skutsje-klein.jpg> geraadpleegd op 13 augustus 2024.

Pagina 45

- Sloep. Afkomstig van: <https://sittard-geleen.nieuws.nl/zakennieuws/plan-b->

COLOFON

Dit document is opgesteld door Feddes/Olthof Landschapsarchitecten en Bureau BUITEN in opdracht van Provincie Zuid-Holland.

Het document is opgemaakt op A3-formaat. Bij eventueel afdrucken van dit document adviseren wij dit te doen op A3-formaat ten behoeve van leesbaarheid van tekst en afbeeldingen.

FEDDES/OLTHOF

BUREAUBUITEN
economie & omgeving

